

Uplatnění absolventa sociální pedagogiky jako výchovného poradce na ZŠ v Kroměříži

Martina Rozsypalová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina ROZSYPALOVÁ**
Osobní číslo: **H08532**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Sociální pedagog jako výchovný poradce na ZŠ**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerší odborné literatury.
Vypracování osnovy a struktury BP.
Metodologie práce, stanovení výzkumných technik a metod.
Zpracování teoretické a praktické části práce.
Teoretická a praktická východiska, závěry a doporučení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.

OPEKAROVÁ, O. Kapitoly z výchovného poradenství: Školní poradenské služby. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007. 64 s. ISBN 978-80-86723-35-8.

ŠEFRÁNKOVÁ, M. Výchovný poradca. Bratislava: IRIS, 2007. 107 s. ISBN 978-80-89256-05-1.

Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

20. ledna 2011

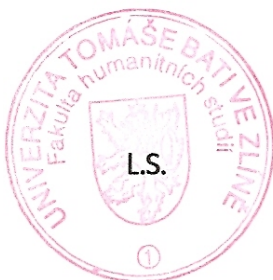
Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 3.5.2011

..... Rozypalová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezahnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřená na profesi výchovného poradce na základních školách. Cílem práce je zjistit, zda by ředitelé a ředitelky základních škol v Kroměříži obsadili funkci výchovného poradce absolventem oboru sociální pedagogika.

V teoretické části se práce věnuje pojmům, které se týkají výchovného poradce, sociálního pedagoga a školních poradenských služeb.

V praktické části se snažím zjistit, kdo vykonává na ZŠ funkci výchovného poradce, jakou k tomu má kvalifikaci apod., a zda má absolvent oboru sociální pedagogika šanci získat toto místo.

Klíčová slova: sociální pedagog, výchovný poradce, školní poradenské služby

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on the profession of educational counselor at elementary schools. The aim is to determine whether directors of elementary schools in Kromeriz would employ an educational counselor who graduated in Social pedagogy.

The theoretical part deals with concepts as educational counselor, social pedagogue and school counseling services.

In the practical part I am trying to discover who actually performs the function of a school educational counselor at our elementary schools and describe his or her qualifications etc. The next question I am trying to answer is whether a graduate in Social pedagogy has a chance of getting this particular position.

Keywords: social pedagogue, educational counselor, school counseling services

Děkuji Mgr. Štefanu Chudému, PhD. za odborné vedení, metodickou pomoc a cenné připomínky při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
2 SOCIÁLNÍ PEDAGOG	12
2.1 CHARAKTERISTIKA PROFESE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	12
2.2 CHARAKTERISTIKA PRACOVNÍCH ČINNOSTÍ SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	13
2.3 CHARAKTERISTIKA KOMPETENCÍ SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	13
2.4 MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA	17
3 VÝCHOVNÝ PORADCE	19
3.1 RÁMEC PRO PŮSOBNÍ VÝCHOVNÉHO PORADCE	19
3.2 ODBORNÉ, OSOBNOSTNÍ A KVALIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY VÝCHOVNÉHO PORADCE	20
3.2.1 Odborné vědomosti a dovednosti.....	20
3.2.2 Osobnostní předpoklady, kompetence výchovného poradce	25
3.3 STANDARDNÍ ČINNOSTI VÝCHOVNÉHO PORADCE.....	26
3.3.1 Poradenské činnosti.....	26
3.3.2 Metodické a informační činnosti.....	28
3.3.3 Diagnostická činnost	28
3.4 VÝCHOVNÝ PORADCE V SYSTÉMU PRACOVNÍCH VZTAHŮ.....	29
3.5 METODY PRÁCE VÝCHOVNÉHO PORADCE	31
4 ŠKOLNÍ PORADENSKÉ SLUŽBY	32
4.1 ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
5 STRATEGIE VÝZKUMU	40
6 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM I	41
6.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	41
6.1.1 Dílčí výzkumné problémy	41
6.1.2 Hypotézy	41
6.2 VÝBĚR VÝZKUMNÉHO VZORKU	42
6.3 VÝZKUMNÉ METODY	42
6.4 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	42
6.5 CÍL VÝZKUMU	42
6.6 REALIZACE VÝZKUMU	42
6.6.1 Informace o výzkumném vzorku.....	42
6.6.2 Získaná data.....	44
6.6.3 Výsledky miniankety.....	44

6.6.3.1	Otázka č. 1	44
6.6.3.2	Otázka č. 2	45
6.6.3.3	Otázka č. 3	46
6.6.4	Analýza výsledků ve vztahu ke stanoveným hypotézám	49
7	KVANTITATIVNÍ VÝZKUM II.....	50
7.1	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	50
7.1.1	Dílčí výzkumné problémy	50
7.1.2	Hypotézy	50
7.2	VÝBĚR VÝZKUMNÉHO VZORKU	50
7.3	VÝZKUMNÉ METODY	51
7.3.1	Anketa	51
7.4	ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	51
7.5	CÍL VÝZKUMU	52
7.6	REALIZACE VÝZKUMU	52
7.6.1	Informace o výzkumném vzorku.....	52
7.6.2	Zjištěná data	54
7.6.3	Výsledky ankety	54
7.6.3.1	Otázka č. 1	54
7.6.3.2	Otázka č. 2	55
7.6.3.3	Otázka č. 3	56
7.6.3.4	Otázka č. 4	58
7.6.3.5	Otázka č. 5	59
7.6.4	Analýza výsledků ve vztahu ke stanoveným hypotézám	60
8	KVALITATIVNÍ VÝZKUM.....	62
8.1	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	62
8.1.1	Dílčí výzkumné problémy	62
8.2	VÝBĚR VÝZKUMNÉHO VZORKU	63
8.3	VÝZKUMNÉ METODY	63
8.3.1	Polostrukturovaný rozhovor	63
8.4	ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	63
8.5	CÍL VÝZKUMU	64
8.6	REALIZACE VÝZKUMU	64
8.6.1	Informace o výzkumném vzorku.....	64
8.6.2	Zjištěná data	64
8.6.3	Výsledky rozhovorů	64
	ZÁVĚR	73
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	76
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	78
	SEZNAM OBRÁZKŮ	79
	SEZNAM TABULEK.....	80
	SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Toto téma jsem si vybrala, protože jsem přesvědčená o tom, že i když je spousta pracovních míst, kde se my jako sociální pedagogové můžeme uplatnit, ne vždy a všude je nám to umožněno. Jedno z takových pracovních míst je dle mého názoru i výchovný poradce, vlastně bych řekla, že je to přímo typický příklad. I když máme všechny předpoklady pro vykonávání této profese, je podle mě obtížné toto místo získat. Podle mých zkušeností je výchovným poradcem jeden ze stávajících pedagogů dané školy. Vlastně je toto řešení pro školu výhodnější, danému učiteli se sníží v jeden den v týdnu počet vyučovacích hodin, přidá se mu nějaké to finanční ohodnocení navíc a povinnost školy mít výchovného poradce je splněná. Svoji práci chci právě na toto upozornit. Jsem přesvědčená o tom, že kdyby byl výchovným poradcem ne pedagog školy, ale sociální pedagog, žákům i ostatním pedagogům by byl poskytnut vyšší standard pomoci.

Ve své práci se chci zabývat tím, kdo na školách vykonává funkci výchovného poradce, zda by ředitelé škol přijali na toto místo sociálního pedagoga, popř. proč ano a proč ne, atd. Jednoduše řečeno, chci zkoumat šanci sociálního pedagoga stát se výchovným poradcem.

Myslím si, že se funkci výchovného poradce věnuje málo pozornosti, že je to položka v seznamu, která se musí splnit, a to není dobře. Je to přece člověk, za kterým by měli chodit studenti i pedagogové žádat o pomoc či radu, a jeho výběru by se měla věnovat značná pozornost.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

sociální pedagog

Sociální pedagog je absolvent magisterského studia oboru sociální pedagogika či oboru pedagogika, specializace sociální pedagogika. Je to odborník, jehož všeobecné kompetence jsou pomoc dětem, mládeži, rodičům a dospělým v situacích napravování deficitů socializace a hledání možností zlepšení kvality života dětí, mládeže a rodin, a to prostřednictvím výchovy, vzdělávání, prevence a poradenství (Bakošová, 2000, inovované 2004, in Pedagogická revue, 2005).

výchovný poradce

Tradičně jde o učitele-specialistu s jistou dobou učitelské praxe a s další následnou specializovanou vysokoškolskou kvalifikací, kterou získá specializačním (postgraduálním) studiem. Ve vztahu k žákům funguje výchovný poradce jako jistý prostředník mezi zájmy společnosti, daného školského zařízení a zájmy jednotlivého žáka. Je zároveň určitým spojovacím mezičlánkem mezi mimoškolními pedagogicko-psychologickými poradnami a konkrétním školským zařízením, kde spolu s učiteli pečuje o žáky během jejich výchovy a vzdělávání a přípravy na život v dospělosti (Opekarová, 2007).

školní poradenské služby

Školní poradenské služby, které vycházejí z tradic dřívější soustavy výchovného poradenství, jsou součástí českého školského systému a jsou pevně zakotveny v legislativě resortu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Opekarová, 2007).

„Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních jsou poskytovány dětem, žákům, studentům (dále jen „žák“), jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením (§ 1 odst. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních).“

Školní poradenské služby poskytují pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum a škola.

2 SOCIÁLNÍ PEDAGOG

Tato kapitola bude zaměřena na vymezení profese sociálního pedagoga, na jeho kompetence a na možnosti uplatnění.

2.1 Charakteristika profese sociálního pedagoga

Při charakteristice profese sociálního pedagoga se vyskytuje několik problémů. Tím hlavním problémem je, že tato profese jako taková není zařazena do seznamu profesí. Neexistuje tedy jednotná charakteristika, definice profese sociálního pedagoga. Tím vzniká situace, že co jiný autor, to jiná definice této profese.

V odborné literatuře, která se zabývá tímto tématem, se uvádí, že charakteristiky autorů jsou spíše jen modely profese sociálního pedagoga. Model profese sociálního pedagoga není jednoduchý a jednoznačný (Kraus, 2001).

V naší pedagogické praxi se tedy setkáváme s více vymezeními profese sociálního pedagoga. Nejznámější a nejčastěji citovaná vymezení této profese jsou:

P. Klíma: Sociálního pedagoga lze charakterizovat jako specializovaného odborníka, která je vybavený jak teoreticky, tak i prakticky a koncepčně pro působení na osoby a sociální skupiny především tam, kde se životní způsob a životní praxe těchto jednotlivců či sociálních skupin vyznačuje destruktivním nebo nekreativním způsobem uspokojování potřeb a utváření vlastní identity (Klíma in Kraus, 2001).

B. Kraus: Sociální pedagog je profesionální pracovník, který řídí a organizuje na profesionální úrovni výchovný proces a působí na děti, mládež i dospělé ve směru, který je žádoucí pro jejich optimální osobnostní rozvoj, a ve směru integrace, což se týká osob, které se nacházejí v krizové situaci a potřebují odbornou pomoc (Kraus, 2001).

Z. Bakošová: Sociální pedagog je absolvent magisterského studia oboru sociální pedagogika či oboru pedagogika, specializace sociální pedagogika. Je to odborník, jehož všeobecné kompetence jsou pomoc dětem, mládeži, rodičům a dospělým v situacích napravní deficitů socializace a hledání možností zlepšení kvality života dětí, mládeže a rodin, a to prostřednictvím výchovy, vzdělávání, prevence a poradenství (Bakošová, 2000, inovované 2004, in Pedagogická revue, 2005).

Z výše předložených vymezení profese sociálního pedagoga se nejvíce ztotožňují s názorem Z. Bakošové, protože ve své definici uvádí i jiné věkové kategorie než jsou děti a mládež a protože zmiňuje i procesy a metody, pomocí kterých sociální pedagog působí na klienty.

2.2 Charakteristika pracovních činností sociálního pedagoga

Následující kapitola se bude věnovat pracovním činnostem sociálního pedagoga. Stejně jako každá jiná profese, má i sociální pedagog souhrn činností, kterými se zabývá.

Pracovní činnosti sociálního pedagoga mají povahu:

- výchovného působení ve volném čase- vytváření nabídky hodnotných volnočasových aktivit
- poradenské činnosti, která je vykonávána na základě diagnostiky a sociální analýzy problému, životní situace či výchovného prostředí, ve kterém se vychovávaný nachází
- reedukační a resocializační péče i terénní práce, kam patří např. depistáže a screening

(Kraus, 2008)

Když se na pracovní činnosti sociálního pedagoga podíváme z hlediska věkových kategorií, jde o činnosti, které jsou zaměřené na děti a mládež, ale klienty se stávají i dospělí či senioři. Sociální pedagog spolupracuje často i s rodiči, jinými pedagogickými pracovníky, dalšími odborníky a sociálními pracovníky (Kraus, 2008).

K dalším činnostem sociálního pedagoga patří organizační a manažerské aktivity, vytváření koncepcí, podílení se na různých projektech, na tvorbě metodických materiálů a účast na nejrůznějších výzkumech (Kraus, 2008).

2.3 Charakteristika kompetencí sociálního pedagoga

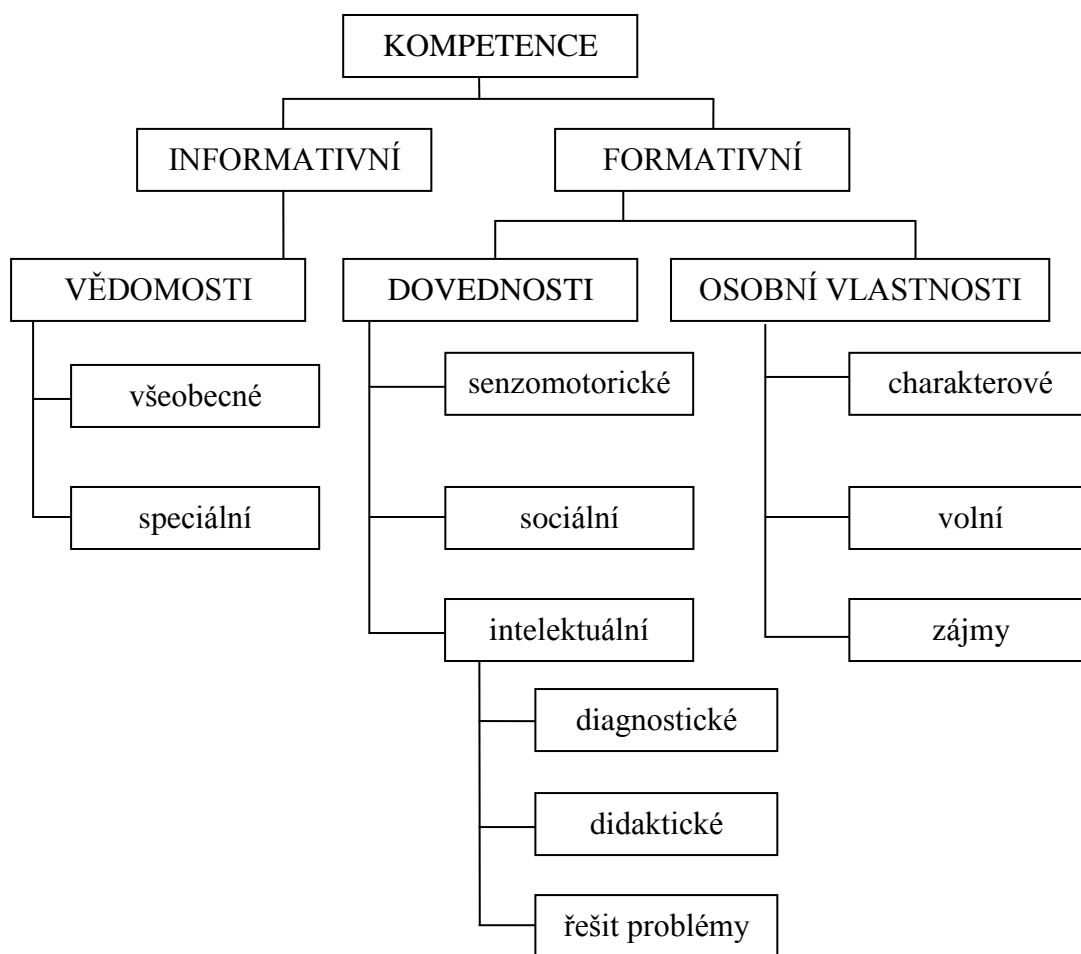
Jsou zaměstnání, která může vykonávat kdokoli, ale jsou i zaměstnání, u kterých je třeba, aby člověk, jež je vykonává, měl jisté předpoklady, vlastnosti, atd. A právě do té druhé skupiny patří dle mého názoru i profese sociálního pedagoga. Sociální pedagog by měl nejen určité vlastnosti, ale měl by disponovat i jistými vědomostmi a dovednostmi.

Kompetencemi sociálního pedagoga se zabývá Kraus ve své knize *Základy sociální pedagogiky*. Kompetence definuje Kraus jako požadavky, které zahrnují jistou výbavu vědomostí, praktických (sociálních) dovedností a určitou profesionálně-etickou identitu (Kraus, 2008).

Kompetence podle Krause:

- vědomosti širšího společensko-vědního základu (obecné pedagogiky, psychologie, sociologie, filozofie) včetně vědomostí biomedicínských (biologie člověka, somatologie, zdraví a nemoc) a poznatků z oblasti sociální politiky, práce a práva,
- speciální znalosti jako jsou sociální pedagogika, pedagogika volného času, metody sociálně-výchovné práce, teorie komunikace, organizace a řízení výchovy ve volném čase a dále poznatky z oblasti managementu, personalistiky a některé zájmové oblasti
- dovednosti, kdy základem je velká výbava v sociální komunikaci a diagnostice, dále dovednost vést dokumentaci, využívat metody sociálně pedagogické prevence a terapie, asertivně řešit problémy, tvořit projekty a využívat kompetence v oblasti určitých zájmů
- vědomosti a dovednosti nejsou všechno, a proto je třeba k nim připojit také jisté vlastnosti osobnosti:
 - psychické předpoklady zahrnují např. vnímavost pro různé životní situace, různá prostředí, celkovou vyrovnanost, emocionální stabilitu, schopnost sebekontroly
 - fyzické předpoklady
 - morální požadavky
 - další vlastnosti, které by měl mít sociální pedagog, jsou vlastnosti jako empatie, trpělivost, vlídnost, sociální kompetence, kreativita, originalita a celková aktivita

(Kraus, 2008)

Obr. 1: Kompetence sociálního pedagoga podle Krause

Bakošová definuje kompetence jako širší pojem, který v sobě zahrnuje činnosti, schopnosti, vědomosti a další předpoklady a také funkce, úlohy a standardy sociálního pedagoga. Kompetence sociálního pedagoga představují výkon v povolání, který je podmíněný vysokoškolským vzděláním i praktickými dovednostmi. V praxi existuje, a proto je potřebná i legislativní úprava (Bakošová, 2005, in Pedagogická revue, 2005).

Kompetence podle Bakošové:

1. Edukační kompetence

V pojetí od Bakošové je sociální pedagog vychovatelem nejen dětem a mládeži, ale i sám sobě. Jeho úkolem je rozvíjet vlastnosti a schopnosti pomáhajícího charakteru, procesy sebevýchovy a sebevzdělávání. Sociální pedagog má jít příkladem. Sociální pedagog tvoří teorii sociální pedagogiky, kdy

vychází ze studia domácích i zahraničních zdrojů, z vědecko-výzkumné činnosti a z potřeb, které vyplývají z praxe.

2. Kompetence převýchovy

Sociální pedagog jako schopný vychovatel dokáže diagnostikovat odklon od normy (poruchy v oblasti mravní, sociální či emocionální, kriminální činy, drogové či jiné závislosti, atd.) a tyto odchylky vhodnými metodami napravuje. Mezi tyto metody patří např. sociální opora (poučování, povzbuzování, zásah do prostředí, direktivní či nedirektivní vedení, atd.), rekonstrukce osobnosti či přeučování. Jelikož je proces převýchovy dlouhodobý, měl by mít sociální pedagog vlastnosti jako trpělivost, důslednost, pevná vůle, důvěra, apod.

3. Kompetence poradenství

Sociální pedagog by měl být odborníkem, který aktivně naslouchá svým klientům a který má schopnost empatie. Měl by uplatňovat efektivní komunikaci, jejímž prostřednictvím pomáhá klientům pochopit jejich situaci. Sociální pedagog nenabízí klientovi hotové řešení, ale předkládá mu několik alternativ řešení včetně jejich důsledků. Úkolem sociálního pedagoga je pomoci klientovi, aby sám zjistil, jaké řešení je pro něj nejvhodnější.

4. Kompetence prevence

Prevenci člení mnoho autorů na primární, sekundární a terciární. Když vezmeme v úvahu toto členění, tak sociálního pedagoga se týkají především první dva typy.

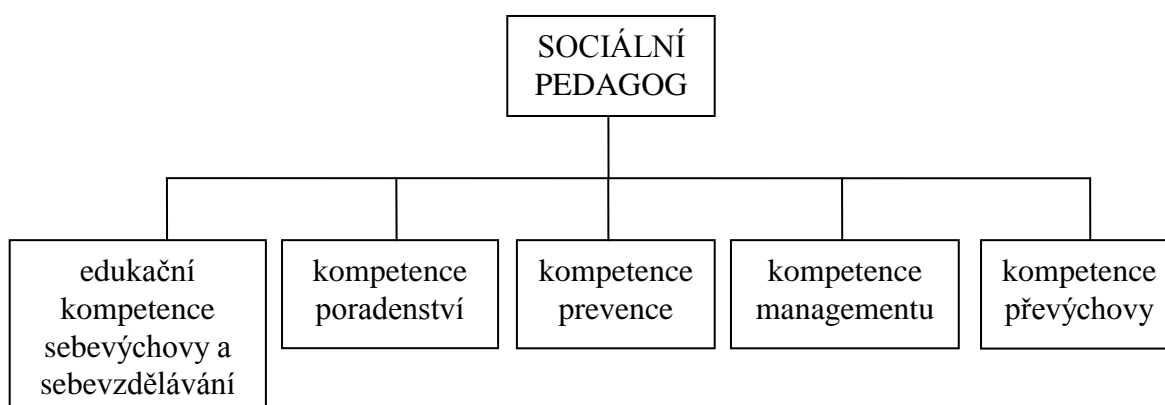
Primární prevence je zaměřená na celou společnost, jejím úkolem je měnit postoj společnosti ke specifickým skupinám jako jsou národnostní menšiny, lidé bez domova, děti z dětských domovů, apod. a svou činností posouvat povědomí lidí a překonávat bariéry. Toho je dosahováno pomocí letáků, poskytování přímých informací a ukázek, práce v komunitě, atd.

Naopak sekundární prevence je zaměřená jen na určitou skupinu lidí, např. na úzký okruh mladých lidí s cílem poskytnout jim pozitivní vzory chování.

5. Kompetence managementu

Při řešení problémů klientů se nelze vyhnout jistým administrativním postupům na úřadech. Pomoc klientům se odehrává na základě odborných vyšetření. Sociální pedagog by měl dokázat všechny činnosti spojené s pomáháním klientům řídit, koordinovat, domlouvat schůzky různých odborníků, atd.

(Bakošová, 2008)

Obr. 2: Kompetence sociálního pedagoga podle Bakošové

2.4 Možnosti uplatnění sociálního pedagoga

Oblast uplatnění sociálního pedagoga je velice široká a zasahuje několik různých rezortů. Problém je ale v tom, že jde jen o možnosti uplatnění, je to jen modelový profil uplatnění absolventa oboru Sociální pedagogika.

Předpokládané možnosti uplatnění zmiňuje Kraus ve své knize *Základy sociální pedagogiky*, rozděluje je do několika rezortů:

- rezort školství, mládeže a tělovýchovy, kam patří instituce jako školní kluby, družiny, domovy mládeže, dětské domovy, domy dětí a mládeže, střediska volného času, instituce výchovného poradenství (včetně výchovného poradce na školách), dále sem spadají systémy preventivní výchovné péče (koordinátor prevence, metodik prevence, krizová centra, střediska pro mládež) a řadíme sem i sociálně výchovnou a osvětovou činnost zaměřenou na seniory

- rezort spravedlnosti, kde se jedná o oblast penitenciární a postpenitenciární péče (vychovatelé v nápravných zařízeních, věznicích, institut mediačního a probačního pracovníka)
- rezort práce a sociálních věcí, kam spadají pozice sociální asistenti a sociální kurátoři pro mládež a instituce, které jsou zaměřené na sociálně výchovnou péči o seniory či ústavy sociální péče
- rezort vnitra, kde se jedná o utečenecké tábory, okrskovou službu a kriminální prevenci
- oblast církevních, společenských a neziskových organizací, kam spadají instituce péče o mládež, nadace, humanitární a charitativní instituce, střediska křesťanské pomoci, apod.

(Kraus, 2008)

3 VÝCHOVNÝ PORADCE

V této kapitole se budu věnovat nejen pojmu výchovný poradce, ale i pojmům, které s touto oblastí pedagogické praxe souvisí, jako jsou např. kompetence a činnosti výchovného poradce.

Vymezením pojmu výchovný poradce se zabývá např. Opekarová ve své knize *Kapitoly z výchovného poradenství: Školní poradenské služby*, kde uvádí, že tradičně jde o učitele-specialistu s jistou dobou učitelské praxe a s další následnou specializovanou vysokoškolskou kvalifikací, kterou získá specializačním (postgraduálním) studiem. Ve vztahu k žákům funguje výchovný poradce jako jistý prostředník mezi zájmy společnosti, daného školského zařízení a zájmy jednotlivého žáka. Je zároveň určitým spojovacím mezičlánkem mezi mimoškolními pedagogicko-psychologickými poradnami a konkrétním školským zařízením, kde spolu s učiteli pečuje o žáky během jejich výchovy a vzdělávání a přípravy na život v dospělosti (Opekarová, 2007).

Výchovný poradce je vysokoškolsky vzdělaný učitel, který je pověřený výkonem této funkce. Předpokladem plné kvalifikace výchovného poradenství je absolvování kvalifikačního studia výchovného poradenství akreditovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v rozsahu 250 hodin (Čáp, 2009).

3.1 Rámec pro působení výchovného poradce

Pro potřeby následující kapitoly jsem hledala pojem výchovný poradce jak v odborné literatuře, tak i v platné právní úpravě.

V české pedagogické praxi se často setkáváme se skutečností, že výchovný poradce je jeden z pedagogů dané školy. Tento pedagog má zpravidla minimálně pět let praxe, období v setrvání funkce je neomezené, má snížený úvazek, má upravený úvazek, má jeden den v týdnu vymezený pouze pro poradenskou činnost, tzv. poradensko-konzultační den, kdy je zbaven nebo má sníženou vyučovací povinnost. Má vytvořený vhodný pracovní prostor (kabinet výchovného poradenství). Plán práce a zpráva o činnosti jsou součástí plánu školy a zprávy o činnosti školy (Šefránková, 2007).

Výchovný poradce je, po výběrovém konání, jmenovaný ředitelem školy. Ředitel školy vytváří podmínky pro výkon funkce výchovného poradce. Výchovný poradce se řediteli školy zodpovídá ze své činnosti, je jeho odborným poradcem, zastupuje ho v jednáních

s jinými právníckými a fyzickými osobami v otázkách výchovného poradenství a to v rámci dohodnutého rozsahu. Výchovný poradce se účastní na zasedáních vedení školy, pedagogických rad a konferencí, kde informuje o výsledcích své práce (Šefránková, 2007).

Rodičům poskytuje informace na rodičovských schůzkách a prostřednictvím konzultací (Šefránková, 2007).

Výchovný poradce je ve škole hlavním odborníkem a koordinátorem činnosti v oblasti výchovného poradenství. Třídním učitelům i ostatním pedagogům může dávat různá doporučení a metodické pokyny, které jsou závazné (Šefránková, 2007).

Výchovný poradce ve své činnosti spolupracuje s příslušnou pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími institucemi (Šefránková, 2007).

Samotný termín výchovný poradce není v platné právní úpravě definován, ale byl definován předcházející právní úpravou, a to vyhláškou Ministerstva školství České socialistické republiky č. 130/1980 Sb. o výchovném poradenství, která byla zrušena vyhláškou č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Termín výchovný poradce však nebyl definičně přenesen do nové právní úpravy, i když je v řadě právních předpisů nadále používán. Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních nadále zachovává alespoň výčet činností, které patří do působnosti výchovného poradce (Čáp, 2009).

3.2 Odborné, osobnostní a kvalifikační předpoklady výchovného poradce

Výchovný poradce by měl splňovat určitá osobnostní a odborná kritéria. Lepeňová a Matula (in Šefránková, 2007) uvádějí následující předpoklady výchovného poradce:

3.2.1 Odborné vědomosti a dovednosti

Jako první se budu věnovat vědomostem a dovednostem, které by měl výchovný poradce mít. Lepeňová a Matula rozdělují vědomosti a dovednosti výchovného poradce na základní a speciální.

I. Základní, klíčové vědomosti a dovednosti

- vyznat se v zákonitostech psychického a fyzického vývoje

- ovládat vývojové úlohy a potřeby žáků příslušného stádia vývoje, stejně tak metody, které slouží k optimalizaci vývoje žáků
- znát a podporovat realizaci programů duševního zdraví
- využívat svoje komunikační a sociální dovednosti a preventivně působit proti vzniku sociálně-patologických jevů
- ovládat metodologii výchovného působení na chování dětí a mládeže
- spolupracovat s učiteli, rodiči, ostatními poradci a jinými sociálními partnery
- ovládat pedagogickou diagnostiku
- znát a umět používat techniky individuálního, skupinového a hromadného poradenství
- flexibilně reagovat na změny ve vývojové dynamice jednotlivce, v sociálně-ekonomickém vývoji a na potřeby trhu práce
- chápat význam celoživotního vzdělávání, inovace poznatků
- dokázat se dobře orientovat v různých informačních zdrojích
- ovládat právní předpisy, které upravují organizaci a řízení systému výchovného poradenství
- znát některé poradenské systémy ze zahraničí
- znát a propagovat další specializované poradenské služby, umožňovat žákům kontakt
- dokázat organizovat besedy, přednášky, diskusní kluby pro žáky v rámci hromadného poradenství

(Lepeňová, Matula in Šefránková, 2007)

Podle mého názoru by většinu z výše vyjmenovaných kompetencí měl mít každý pedagog a nejen výchovný poradce. Výchovný poradce by měl být především odborníkem v oblasti poradenství, ale hlavně by měl umět své teoretické poznatky přenést do praxe. Také by mělo být samozřejmostí flexibilně reagovat na nové poznatky, které přináší pedagogické i další vědy, a nelpět na starých postupech.

II. Speciální kompetence

a) Poradenství v osobnostním vývoji žáků

- sladřovat sociální vztahy mezi žáky a dospělými (učiteli, rodiči)
- harmonizovat vztahy mezi jednotlivcem a skupinou, řešit interpersonální problémy
- pomáhat při překonávání sociální izolace jednotlivců
- rozvíjet a podporovat prosociální chování žáků
- poskytovat rady při hledání smyslu života, životním plánováním
- vyhledávat žáky se speciálními výchovně-vzdělávacími potřebami (screening)
- stimulovat sociální integraci žáků se speciálními výchovně-vzdělávacími potřebami
- být nápomocný při vyhledávání žáků se sociálně patologickými závislostmi
- pomáhat rozvíjet sebehodnocení žáků, podporovat jejich zdravé sebevědomí, korigovat pocity méněcennosti
- kooperovat se školním psychologem a lékařem při prevenci vzniku duševních poruch žáků
- napomáhat žákům s poruchami chování
- diagnostikovat a poradensky zvládat agresivitu žáků
- učit žáky efektivní komunikaci

(Lepeňová, Matula in Šefránková, 2007)

b) Poradenství ve vzdělávacím vývoji žáků

- poradensky působit při zefektivňování procesu učení žáků
- poradensky kooperovat při rozvíjení tvořivosti žáků v procese učení
- být nápomocný při řešení studijních problémů žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí

- věnovat se neprospívajícím žákům- diagnostika a prevence
- pomáhat učitelům při zvyšování výkonové motivace u žáků
- spolupracovat při posuzování školní zralosti u dětí
- optimalizovat vzdělávací vývoj u nadaných a talentovaných žáků
- stimulovat vzdělávací vývoj u žáků se zdravotním postižením
- diagnostikovat a spolupracovat při korekci specifických poruch učení u žáků
- pomáhat žákům při odstraňování školní fóbie a trémy

(Lepeňová, Matula in Šefránková, 2007)

c) Poradenství v profesním/kariérovém vývoji žáků

- vyznat se v principech a dynamice profesního vývoje žáků
- ovládat a aplikovat metodiky na ovlivňování procesu profesního rozhodování se žáků
- pozorovat vývoj profesních zájmů žáků
- podporovat rozvoj profesních zájmů u žáků- podpora volnočasových aktivit, spolupráce s učiteli jednotlivých předmětů, atd.
- rozvíjet reálné sebehodnocení žáků ve vztahu k optimálnímu uplatnění se ve světě práce
- stimulovat vzdělávací aspirace žáků
- být nápomocný při profesním rozhodování se žáků, profesním/kariérovém plánování
- spolupracovat se speciálním pedagogem při poskytování poradenské pomoci při profesním rozhodování se žáků se speciálními výchovnými a vzdělávacími potřebami
- kooperovat se školním psychologem a pedagogicko-psychologickou poradnou při poskytování poradenské pomoci při profesním rozhodování se žáků

- při profesním rozhodování se žáků spolupracovat i s úřady práce
- využívat všechny dostupné zdroje při vyhledávání profesních informací
- zprostředkovávat žákům informace o možnostech odborného vzdělávání a přípravy
- podávat informace o požadavcích odborů přípravy, povolání/ zaměstnání na člověka
- poskytovat informace o možnostech uplatnění se na trhu práce
- poskytovat/zprostředkovávat informace o možnostech uplatnění se na trhu práce v EU
- vyznat se v základech pracovního práva
- poučit žáky jak se chovat při hledání a při vstupu do zaměstnání
- naučit žáky orientovat se v různých informačních systémech o povolání

(Lepeňová, Matula in Šefránková, 2007)

d) Poradenství pro učitele

- optimalizovat výchovně-vzdělávací metody na škole, věnovat se prevenci neurotizace učitelů, syndromu vyhoření učitelů
- pomáhat učitelům při zefektivňování výchovy a vzdělávání na škole
- napomáhat učitelům při implementaci poradenství do obsahu vzdělávání
- probírat s učiteli kritéria harmonického a disharmonického vývoje žáků mladšího a staršího školního věku

(Lepeňová, Matula in Šefránková, 2007)

Když se dívám na rozdělení speciálních kompetencí výchovného poradce, napadají mě dvě myšlenky. Ta první je, že i když se mi dané rozdělení jeví jako přehledné a dobře zpracované, tak mi zde chybí poradenství pro rodiče. Do tohoto poradenství bych zahrнула např. pomáhat pochopit chování, vývoj dětí, poradit v případě problému, nebo pomáhat

utvářet dobré vztahy mezi školou a rodiči, učiteli a rodiči, atd. Druhá myšlenka se týká poradenství v osobnostním vývoji. Podle mého názoru většina z těchto položek spadá spíše do kompetencí třídního učitele, protože je s žáky mnohem více v kontaktu než výchovný poradce.

3.2.2 Osobnostní předpoklady, kompetence výchovného poradce

Existují povolání, která může vykonávat každý, ale jsou i povolání, která vyžadují jisté kompetence u člověka, který je vykonává. A právě mezi tato povolání patří, podle mého názoru, funkce výchovného poradce. Vlastnosti a schopnosti, které by měl mít výchovný poradce, se pokusila nastínit Šefránková ve své knize *Výchovný poradce*:

- schopnost komunikovat s dětmi a mládeží
- schopnost pozitivně působit na myšlení a chování dětí a mládeže
- schopnost komunikovat s dospělými lidmi (s učiteli, rodiči, poradci, zaměstnavateli apod.)
- schopnost kooperovat s ostatními, se svým okolím
- organizační schopnosti
- schopnost empatie
- taktnost, diskrétnost, uchovávání profesního tajemství
- schopnost zvládat svoje emoce, sebeovládání
- schopnost překonávat konfliktní zátěžové situace ve škole, frustrační tolerance
- potřeba/ochota pomáhat a radit jiným
- pozorovací schopnosti
- schopnost vyjadřovat se- ústně i písemně
- analytické schopnosti, schopnost dedukce, chápání souvislostí
- racionální přístup k řešení problémů
- zájem o společenskou dění v okolí
- potřeba být dobře informovaný

- potřeba neustále se vzdělávat
- schopnost vzbuzovat důvěru a mít přirozený respekt
- schopnost motivovat žáky k činnosti
- optimismus a sebedůvěra

(Lepeňová, Matula in Šefránková, 2007)

3.3 Standardní činnosti výchovného poradce

Činnosti výchovného poradce jsou vymezeny v Příloze č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Mezi standardní činnosti výchovného poradce řadíme činnosti poradenské, metodické a informační.

3.3.1 Poradenské činnosti

Mezi hlavní činnosti výchovného poradce patří bezesporu činnosti poradenské. Jak je uvedeno ve vyhlášce č. 72/2005 Sb. spadá do této kategorie především poradenství ohledně dalšího studia žáků a poradenství zaměřené na žáky se speciálními potřebami. Konkrétně jsou poradenské činnosti výchovného poradce rozděleny následovně:

1. Kariérové poradenství a poradenská činnost při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:
 - koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství- kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
 - základní skupinová šetření k volbě povolání, administraci, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
 - individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem),
 - poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků (ve spolupráci s třídním učitelem),

- spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (poradna, centrum) a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,
 - zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadů práce a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.
2. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky.
 3. Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
 4. Příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
 5. Poskytování služeb kariérového poradenství žákům/cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

(vyhláška č. 72/2005 Sb.)

Podle mé zkušenosti není věc kariérového poradenství doménou výchovného poradce. Když jsem byla v deváté třídě základní školy, měli jsme předmět, jehož náplní bylo seznámit nás s co největším množstvím povolání a podat nám informace o středních školách v okolí, ale neměl ho na starost výchovný poradce. V rámci tohoto předmětu jsme navštívili i úřad práce, kde nám byla nabídnuta pomoc při rozhodování o směru našeho dalšího vzdělávání. Pokud jsme měli nějaké dotazy ohledně výběru školy, přijímacího řízení apod., obraceli jsme se na třídní učitelku a ne na výchovného poradce. Obecně vzato se domnívám, že poradenství ohledně výběru směru dalšího vzdělávání je spíše v rukou třídního učitele než výchovného poradce. Výchovný poradce má sice přehled o středních školách, ale je to třídní učitel, kdo je prakticky denně ve styku s žáky a kdo zná jejich vlastnosti, schopnosti, dovednosti, atd.

3.3.2 Metodické a informační činnosti

Vedle činností poradenských patří do náplně práce výchovného poradce i činnosti metodické a informační. Mezi tyto činnosti se řadí především poskytování informací a metodické pomoci jak žákům a pracovníkům školy, tak i zákonným zástupcům žáků. Podle vyhlášky č. 72/2005 Sb. patří do kategorie metodických a informačních činností:

1. Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence.
2. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
3. Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
4. Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
5. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
6. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

(vyhláška č. 72/2005 Sb.)

3.3.3 Diagnostická činnost

Vyhláška č. 72/2005 vymezuje sice poradenské, metodické a informační činnosti, ale nezmiňuje činnosti diagnostické. Diagnostikou v činnosti výchovného poradce se zabývá Čáp v knize *Výchovné poradenství*.

„Diagnostika, neboli rozpoznání a porozumění průběhu a výsledkům vzdělávání a aktuálnímu stavu dítěte i souvislostem a příčinám tohoto stavu, je významnou součástí každodenní činnosti učitele, výchovného poradce i školního psychologa.“ (Čáp, 2009, s. 83)

Pomoc, kterou poskytuje výchovný poradce, musí být postavena na kvalitní diagnostice. Výsledky diagnostiky slouží jak výchovnému poradci a učitel, tak i rodičům a samotnému dítěti. Výchovný poradce provádí obvykle hlavně diagnostiku tříd a celé školy, vede diagnostické rozhovory s žáky i jejich rodiči, seznamuje učitele s novými metodami, atd. (Čáp, 2009).

Výchovný poradce má znát žáka nadstandardně. Výchovný poradce tedy zjišťuje základní charakteristiky a osobnostní problémy žáků, úroveň jejich chování, učení, zájem o studijní a profesní orientaci atd. K pohledu na osobnost žáka v rámci diagnostiky dospívá výchovný poradce až po nějaké době a na základě výsledků analýz. Výchovný poradce získává informace i od jiných osob, jako jsou ředitel školy, pedagogové, psycholog a další spolupracovníci, ale i rodiče a žáci (Šefránková, 2007).

Souběžně s poznáváním jednotlivých žáků provádí výchovný poradce i diagnostiku třídy a samozřejmě je i diagnostika rodiny, i když je prováděna často bezděky a nesystematicky. Výchovný poradce se musí zabývat i konkrétními pedagogy a celou školou, protože to jsou faktory, které ovlivňují problémy konkrétního žáka. Na diagnostická zjištění pak navazují již konkrétní intervenční aktivity. Při intervenci je naprosto nezbytné vycházet ze zjištěných údajů. Výchovný poradce sleduje i efektivnost intervence (Čáp, 2009).

3.4 Výchovný poradce v systému pracovních vztahů

Výchovný poradce vykonává některé činnosti sám a některé ve spolupráci s vedením školy, třídními učiteli, dalšími spolupracovníky a také s celou řadou institucí (Šefránková, 2007).

Komunikační partneři výchovného poradce

- vedení školy
- učitel, třídní učitel
- učitel- koordinátor prevence sociálně-patologických jevů
- psycholog
- školní psycholog
- speciální pedagog

- metodik
- vychovatel
- mistr odborné výchovy
- rodiče nebo zákonní zástupci žáka
- lékař
- pracovníci odboru školství
- pracovníci odboru práce, sociálních věcí a rodiny
- pracovníci policejního sboru
- pracovníci soudu

(Šefránková, 2007)

Instituce

- příslušný úřad školství
- příslušný úřad práce, sociálních věcí a rodiny
- obec
- pedagogicko-psychologická poradna pro děti a mládež a centrum výchovné a psychologické prevence
- speciálně-pedagogická poradna
- dětské intervenční centrum
- léčebno-výchovné sanatorium
- diagnostické centrum
- školní výpočtové středisko
- oddělení poradenství Ústředí práce, sociálních věcí a rodiny
- vysoké školy
- soukromé instituce
- církevní instituce

- dobrovolné organizace, občanská sdružení, nadace, neziskové fondy

(Šefránková, 2007)

3.5 Metody práce výchovného poradce

Výchovný poradce má znát žáka, jeho základní charakteristiky a osobnostní problémy, úroveň jeho chování, učení zájmů o studium, profesní orientaci, atd. Pro výchovného poradce je v jeho práci velice důležitá pedagogicko-psychologická diagnostika. Výchovný poradce používá všeobecně známé diagnostické metody a techniky. Získává informace přímo od žáků i od jiných osob (Šefránková, 2007).

Základní metody a techniky práce výchovného poradce jsou podle Šefránkové (2007):

- poradenský rozhovor
- pozorování
- konzultace
- pedagogický experiment
- dotazník, anketa
- evalvace (hodnocení jevů)
- případová studie (kazuistika)
- rozbor produktů a prospěchu žáka
- testování- didaktické a psychodiagnostické testy
- sociometrie

4 ŠKOLNÍ PORADENSKÉ SLUŽBY

Následující kapitola bude zaměřená na školní poradenské služby. Hlavním zdrojem této kapitoly bude vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Školní poradenské služby, které vycházejí z tradic dřívější soustavy výchovného poradenství, jsou součástí českého školského systému a jsou pevně zakotveny v legislativě resortu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Opekarová, 2007).

„Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních jsou poskytovány dětem, žákům, studentům (dále jen „žák“), jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením (§ 1 odst. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních).“

Jak uvádí *Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*, odpovídá za poskytování poradenských služeb ve škole ředitel školy, popř. jím pověřený pracovník. Ředitel školy je odpovědný za vytvoření preventivního programu školy a podílí se i na zajištění výchovného poradenství (Věstník MŠMT ČR, 2005).

Zajištění poskytování školních poradenských služeb je v legislativě uvedeno následovně: „Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem (§ 7 odst. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních).“

Školními poradenskými službami se zabývá Opekarová, která se, ve své knize *Kapitoly z výchovného poradenství: Školní poradenské služby*, pokusila nastínit, kam by měly směřovat poradenské služby ve škole. Vedle poskytování odborné pomoci pro podporu vzdělávání, volby dalšího vzdělávání a postupného budování profesní kariéry, musí školní poradenské služby směřovat k:

- podpoře a vytváření podmínek pro rozvoj osobnosti žáků
- posílení činnosti týkající se sociální prevence

- harmonizaci vztahu mezi rodinou a školou
- posílení poradenské činnosti zaměřené na děti a mládež se specifickými výchovnými a vzdělávacími potřebami
- podpoře integrace dětí a mládeže s nejrůznějšími problémy během vzdělávání do běžných typů škol a zařízení
- podpoře naplňování práva na vzdělávání u všech kategorií občanů

(Opekarová, 2007)

4.1 Školská poradenská zařízení

V této kapitole zmíním zařízení, která poskytují školní poradenské služby, a zaměřím se i na pracovníky, kteří poskytují tyto služby, konkrétně poradenské služby přímo ve škole, kam mimo jiné patří i výchovný poradce.

Mezi školská poradenská zařízení či instituce řadí příslušná legislativa pedagogicko-psychologickou poradnu, speciálně pedagogické centrum a školu. Činnost těchto institucí je charakterizována v příslušných aktuálně platných legislativních předpisech (Opekarová, 2007).

Pedagogicko-psychologická poradna

„Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků (§ 5 odst. 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních).“

Činnost poradny se koná ambulantně na pracovišti poradny a návštěvami zaměstnanců poradny ve školách a školských zařízeních (vyhláška č. 72/2005 Sb.).

Čáp ve své knize *Výchovné poradenství* zmiňuje služby pedagogicko-psychologické poradny:

- provádění komplexní psychologické, speciálně pedagogické a sociální diagnostiky, která je zaměřená na šetření školní zralosti, nalezení příčin poruch učení a chování a dalších problémy ve výchově, vzdělávání a vývoji osobnosti dětí a mládeže, atd.

- provádění psychologické a speciálně pedagogické činnosti, které jsou zaměřené např. na rozvoj osobnosti a prosociálního chování, na prevenci jak školní neúspěšnosti, tak i negativních jevů ve vývoji dítěte nebo na nápravu poruch učení a chování
- zpracování posudků a jiných odborných podkladů pro rozhodnutí orgánů státní správy ve školství o vzdělávacích opatřeních, jako je např. zařazování a přeřazování dětí a mládeže do škol a školských zařízení
- poskytování konzultací, odborných informací pedagogickým pracovníkům ve školách
- spolupráce s ostatními institucemi a organizacemi a s orgány státní správy při prevenci rizikového chování a drogových závislostí
- zajištění poradenských služeb psychologů a speciálních pedagogů školám, které nemají tyto služby zajištěny jinak

(Čáp, 2009)

Speciálně pedagogické centrum

„Speciálně pedagogická centra patří mezi školská poradenská zařízení a zabezpečují speciálně pedagogickou, psychologickou a další potřebnou podpůrnou péči klientům se zdravotním postižením. Dále jim poskytují odbornou pomoc v procesu pedagogické a sociální integrace ve spolupráci s rodinou, školami, školskými a dalšími zařízeními a odborníky (Čáp, 2009, s. 197).“

Stejně jako v pedagogicko-psychologických poradnách se činnost uskutečňuje ambulantně a prostřednictvím návštěv pracovníků centra, a to nejen ve školách a školských zařízeních, ale i v rodinách nebo zařízeních pečujících o žáky se zdravotním postižením (vyhláška č. 72/2005 Sb.).

I služby speciálně pedagogického centra jsou zmíněny v knize *Výchovné poradenství* od Čápa, jsou to:

- depistáž klientů se zdravotním postižením
- speciálně pedagogická, psychologická a sociální diagnostika klientů se zdravotním postižením

- poradenské, konzultační, metodické a terapeutické činnosti pro klienty i jejich rodiče a pro pedagogické pracovníky
- speciálně pedagogické stimulační a vzdělávací činnosti u integrovaných klientů
- spoluúčast na přípravě a zpracovávání individuálních, výchovně-vzdělávacích a stimulačních programů pro žáky, kteří jsou integrováni do běžných škol
- zpracovávání odborných podkladů a posudků pro potřeby správních řízení
- kariérové poradenství pro klienty se zdravotním postižením
- odborné činnosti v rámci prevence rizikového chování, které ohrožuje klienty se zdravotním postižením

(Čáp, 2009)

Škola

Jak je uvedeno výše, za poskytování poradenských služeb ve škole odpovídá ředitel školy. Poskytování poradenských služeb ve škole je vymezeno ve vyhlášce č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních.

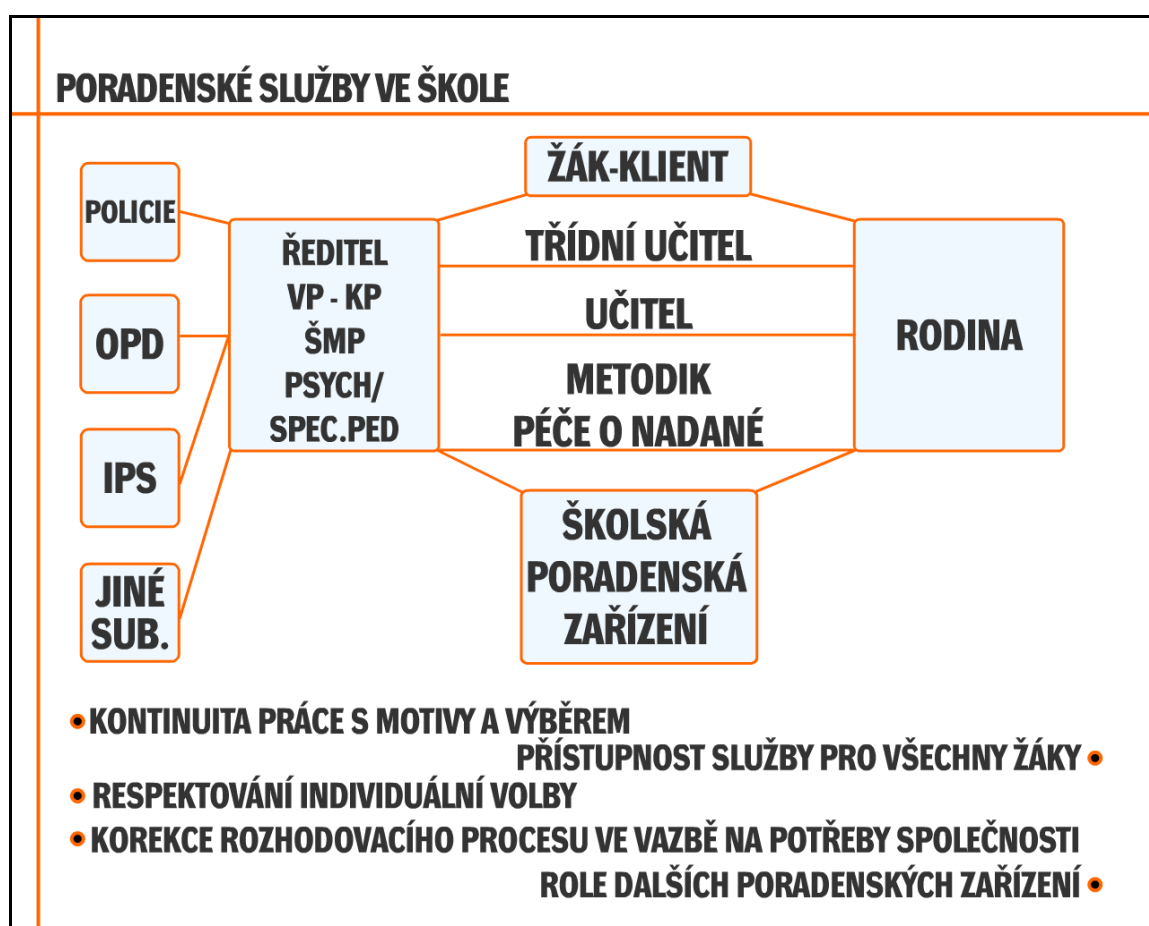
Jak uvádí zmíněná vyhláška, jsou poradenské služby zaměřené na:

- prevenci školní neúspěšnosti
- kariérové poradenství
- primární prevenci sociálně patologických jevů
- odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- péči o vzdělávání nadaných žáků
- péči o žáky s neprospěchem
- metodickou podporu učitelům při uplatnění psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do činnosti školy

(vyhláška č. 72/2005 Sb.)

Tématem školních poradenských služeb se zabývá i *Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole* ve Věstníku MŠMT ČR. Podle této koncepce se ředitel školy podílí nejen na výchovném poradenství, ale je zodpovědný i za vytvoření preventivního programu školy. Tyto poradenské a preventivní programy by měly odrážet specifika jak dané školy, tak i daného regionu. Služby poskytované školou by měly být koordinovány se službami poradenských zařízení v regionu (Věstník MŠMT ČR, 2005).

Školní program (strategie) pedagogicko-psychologického poradenství zpracovává a každý rok aktualizuje tým poradenských pracovníků školy, konzultuje jej s pracovníky, kteří vytvářejí konzultační tým pro poskytování poradenských služeb ve škole a potom předkládá řediteli školy ke schválení (Věstník MŠMT ČR, 2005).

Obr. 3: Schéma poskytování poradenských služeb ve škole

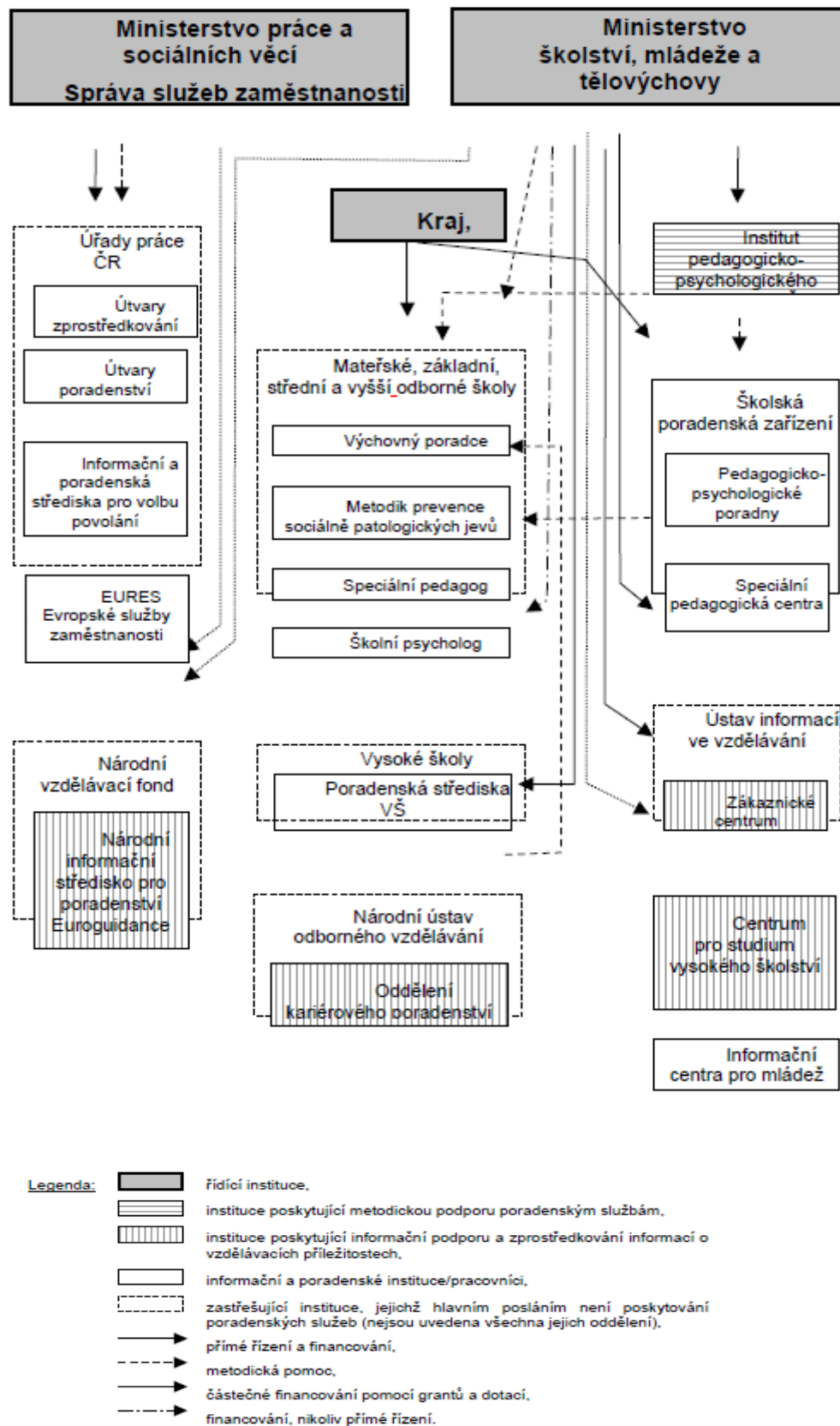
Pracovníci poskytující poradenské služby

Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole ve Věstníku MŠMT ČR nabízí rozdělení pedagogických pracovníků poskytujících poradenské služby ve škole na základě obsahu jejich činnosti:

- a) poradenští pracovníci školy
- výchovný-kariérový poradce
 - školní metodik prevence
 - školní psycholog/školní speciální pedagog
- b) pracovníci, kteří se podílejí na poradenských službách a vytvářejí konzultační tým pro poskytování služeb ve škole
- třídní učitel
 - učitel- metodik pro přípravu školního vzdělávacího programu
 - učitel(é) vzdělávací oblasti Výchova k volbě povolání (ZŠ) a Úvodu do světa práce (SŠ)
 - případně další pedagogové, především učitelé výchov

(Věstník MŠMT ČR, 2005)

Struktura systému poradenských služeb v České republice

Obr. 4: Struktura systému poradenských služeb v České republice

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 STRATEGIE VÝZKUMU

Pro svoji práci jsem zvolila smíšený výzkum a to z toho důvodu, že jsem se rozhodla zvolenou problematiku zkoumat ze tří pohledů: z pohledu ředitele/ředitelky základní školy, z pohledu žáků základní školy a z pohledu studentů oboru Sociální pedagogika na UTB ve Zlíně. Pro tyto skupiny respondentů se mi jeví jako nejvhodnější jiná metoda sběru dat a tím i jiná strategie výzkumu.

6 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM I

Kvantitativní strategii výzkumu jsem zvolila pro tu část výzkumu, která je určena studentům třetího ročníku oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Klasické pedagogické výzkumy bývají často označovány jako výzkumy kvantitativně orientované. Vycházejí z přesvědčení, že existuje jedna objektivní realita, která není závislá na našich citech či přesvědčeních (Chráska, 2007).

Kvantitativní výzkum je představován empirickými analýzami edukačních jevů a procesů, které používají exaktní metody a statistické nástroje pro měření a vyhodnocování objektů, které jsou zkoumány. Kvantitativní výzkum má přesně vymezený předmět zkoumání, na začátku výzkumu jsou formulovány hypotézy, které se přesnými metodami ověřují, a dospívá se k přesně formulovaným závěrům s vyjádřením o pravděpodobnosti (Průcha, 2006).

6.1 Výzkumný problém

Mají absolventi oboru Sociální pedagogika zájem uplatnit jako výchovní poradci na ZŠ?

6.1.1 Dílčí výzkumné problémy

1. Vědí absolventi oboru Sociální pedagogika, že se vzděláním v tomto oboru mohou pracovat i jako výchovní poradci na ZŠ?
2. Chtěli by absolventi oboru Sociální pedagogika pracovat jako výchovní poradci na ZŠ?
3. Cítí se být absolventi oboru Sociální pedagogika profesně připravení pro povolání výchovného poradce na ZŠ?

6.1.2 Hypotézy

1. Předpokládám, že více než polovina studentů ví, že mohou vykonávat funkci výchovného poradce na ZŠ.
2. Předpokládám, že více než jedna čtvrtina studentů by chtěla pracovat jako výchovný poradce na ZŠ.

3. Předpokládám, že více než polovina studentů se cítí být profesně připravena pro povolání výchovného poradce na ZŠ.

6.2 Výběr výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek je záměrně vybraný, jedná se o studenty 3. ročníku oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

6.3 Výzkumné metody

Z dostupných metod kvantitativní strategie výzkumu jsem pro svůj výzkum zvolila minianketu, která se mi jeví jako nejvhodnější. Tato část výzkumu je spíše doplňková.

6.4 Způsob zpracování dat

Po realizaci sběru dat bude provedeno zpracování dat. Data budou zpracována následovně: vytvoření tabulky, kde bude každá otázka a všechny možnosti odpovědí na ni, a poté zjišťování četností jednotlivých odpovědí pomocí čárkovací metody. Výsledky budou vyjádřeny procentuálně. Potom bude provedena statistická analýza dat, na základě měření a srovnávání absolutních a relativních hodnot. Grafy budu vizualizovat dosáhnuté a zpracované výsledky k jednotlivým položkám.

6.5 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, zda mají studenti oboru Sociální pedagogika zájem o povolání výchovného poradce na ZŠ a zda se cítí být pro toto povolání připraveni.

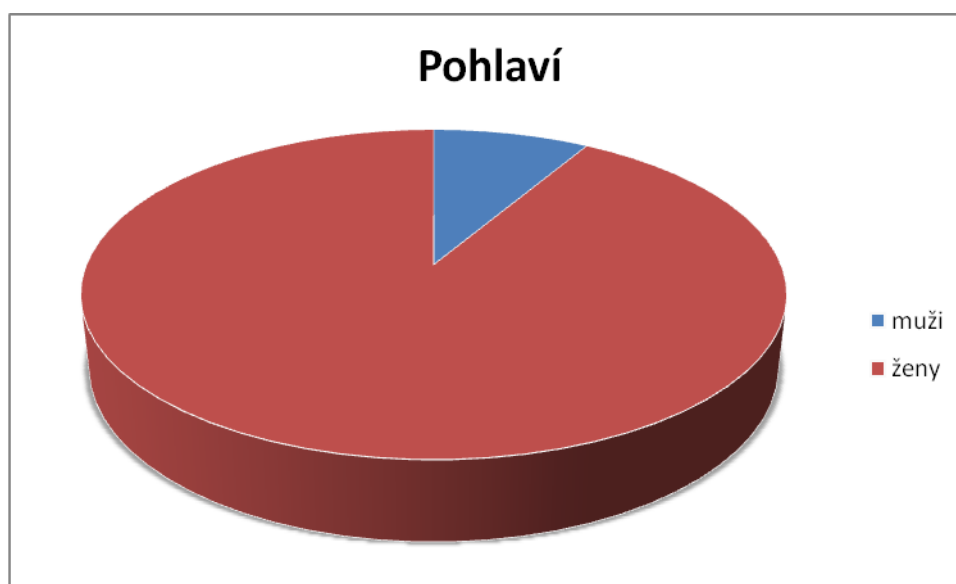
6.6 Realizace výzkumu

6.6.1 Informace o výzkumném vzorku

Výzkumný vzorek je tvořen 47 studenty 3. ročníku oboru Sociální pedagogika. Jedná se o 4 muže a 43 žen ve věku 21 až 25 let. Konkrétní údaje jsou uvedeny v tabulkách a grafech níže.

Tab. 1: Pohlaví respondentů (minianketa)

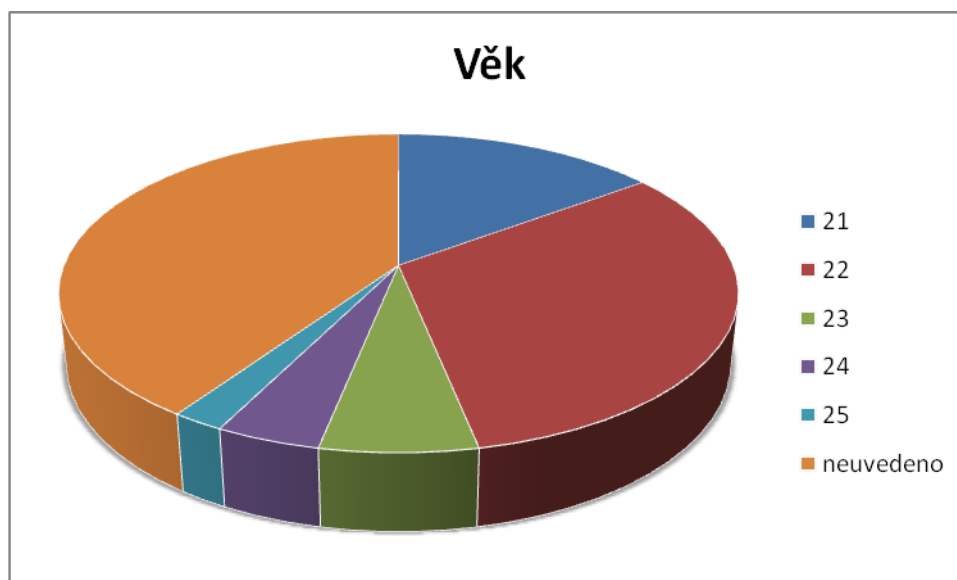
POHLAVÍ	absolutní četnost	relativní četnost v %
muži	4	8,51
ženy	43	91,49
celkem	47	100

Obr. 5: Pohlaví respondentů (minianketa)

Tab. 2: Věk respondentů (minianketa)

VĚK	absolutní četnost	relativní četnost v %
21	7	14,89
22	15	31,91
23	3	6,38
24	2	4,26
25	1	2,13
neuvedeno	19	40,43

Obr. 6: Věk respondentů (minianketa)

6.6.2 Získaná data

Po získání dat z minianket, byla tato data zpracována do tabulek četností a poté vyhodnocena. Získané hodnoty jsou seřazeny níže do tabulek, každá otázka miniankety je opatřena tabulkou a grafem zvlášť.

6.6.3 Výsledky miniankety

6.6.3.1 Otázka č. 1

Tab. 3: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (minianketa)

OTÁZKA Č. 1	absolutní četnost	relativní četnost v %
ano	42	89,36
ne	5	10,64

Komentář:

Otázka č. 1: *Víš, že jako sociální pedagog můžeš vykonávat funkci výchovného poradce na ZŠ?*, byla zaměřená na to, zda studenti oboru Sociální pedagogika vědí, že s daným vzděláním mohou pracovat mimo jiné i jako výchovní poradci na základních školách.

Interpretace:

Ze 47 studentů, kteří se zúčastnili mého výzkumu, jich 42 uvedlo, že vědí, že mohou pracovat jako výchovní poradci na ZŠ a 5 jich zadrželo druhou možnost.

Na základě těchto výsledků se domnívám, že by bylo ku prospěchu, kdyby byli studenti hned v prvním ročníku seznámeni se všemi možnostmi uplatnění se vzděláním v oboru Sociální pedagogika. Každý student má jistou představu, ví, kde by mohl pracovat, ale určitě nezná všechny možnosti.

Obr. 7: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (minianketa)

6.6.3.2 Otázka č. 2

Tab. 4: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (minianketa)

OTÁZKA Č. 2	absolutní četnost	relativní četnost v %
ano	23	48,94
ne	24	51,06

Komentář:

Otázka č. 2: *Chtěl(a) bys pracovat jako výchovní poradce na ZŠ?*, byla zaměřená na zjištění zájmu o toto povolání mezi studenty oboru Sociální pedagogika.

Interpretace:

Výsledky u této otázky jsou vyrovnané. Ze 47 studentů by jich 23 chtělo pracovat jako výchovný poradce na ZŠ a 24 nechtělo.

Tyto výsledky ukazují, že zájem o práci s dětmi na ZŠ je poměrně vysoký. Z toho důvodu se domnívám, že by studenti oboru Sociální pedagogika uvítali více předmětů zaměřených tímto směrem.

Obr. 8: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (minianketa)

6.6.3.3 Otázka č. 3

Tab. 5: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (minianketa)

OTÁZKA Č. 3	absolutní četnost	relativní četnost v %
ano	14	29,79
ne	33	70,21

Komentář:

Otázka č. 3: *Cítíš se být profesně připraven(a) pro toto povolání? Proč ano, proč ne?*, měla ukázat, zda se studenti oboru Sociální pedagogiky cítí kompetentní vykonávat toto povolání.

Interpretace:

Ze 47 studentů, kteří se zúčastnili mého výzkumu, se jich 14 cítí být připraveni pro toto povolání a 33 se domnívá, že nejsou profesně připravení.

Získané údaje ukazují na to, že i když by poměrně dost studentů oboru Sociální pedagogika chtělo pracovat jako výchovní poradci na ZŠ, tak se jich většina necítí být kompetentní vykonávat toto povolání.

Co se týká druhé části otázky: *Proč ano, proč ne?*, objevovaly se následující názory:

Proč ano:

- teoreticky připraveni, dobrá příprava při studiu
- máme znalosti, které se týkají výchovného poradce- sociálně patologické jevy, školní připravenost, prospěch, záškoláctví, ...
- setkání s touto prací → zvládla bych ji
- dovednost pracovat s dětmi
- empatie
- zkušenosti s prací ve škole, s prací s dětmi
- znalosti výchovných problémů u žáků, schopnost je odhalit
- schopnost přenést teorii do praxe
- pocit psychické připravenosti, dovednost poradit

Proč ne:

- nedostatek odborných znalostí a zkušeností
- žádná praxe a nedostatečné informace o funkci výchovného poradce
- nedostatečná kvalifikace
- nejvíce nás naučí až praxe
- neprobrání této problematiky v rámci studia
- potřeba více znalostí z psychologie
- malý přehled

- absence předmětu právo
- nedostatečná příprava
- málo učiva z této oblasti
- antipatie vůči dětem
- nezájem o toto povolání
- absence předmětu poradenství
- absence potřebných kompetencí

Na druhou část otázky neodpověděli všichni studenti. Ze 47 zúčastněných respondentů jich 9 nevedlo, proč se cítí či necítí profesně připraveni pro povolání výchovného poradce na ZŠ.

Odpovědi na tuto část otázky byly velice subjektivní. Jeden student se domnívá, že studium, kterým prošel, jej dostatečně kvalifikuje pro práci výchovného poradce na ZŠ, a druhý student, s úplně stejným vzděláním, si myslí, že získané vědomosti nestačí.

Obr. 9: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (minianketa)

6.6.4 Analýza výsledků ve vztahu ke stanoveným hypotézám

1. Předpokládám, že více než polovina studentů ví, že mohou vykonávat funkci výchovného poradce na ZŠ.

Hypotéza č. 1 byla potvrzena. To, že sociální pedagog může vykonávat funkci výchovného poradce, vědělo 89,36 % studentů.

2. Předpokládám, že více než jedna čtvrtina studentů by chtěla pracovat jako výchovný poradce na ZŠ.

Hypotéza č. 2 byla také potvrzena. Jako výchovný poradce na ZŠ by chtělo pracovat 48,94 % studentů.

3. Předpokládám, že více než polovina studentů se cítí být profesně připravena pro povolání výchovného poradce na ZŠ.

Hypotéza č. 3 potvrzena nebyla. Jako profesně připravení pro práci výchovného poradce se cítilo jen 29,79 % studentů.

7 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM II

Kvantitativní strategii výzkumu jsem zvolila i pro tu část výzkumu, která je určena žákům základních škol v Kroměříži.

7.1 Výzkumný problém

Dávají žáci ZŠ přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

7.1.1 Dílčí výzkumné problémy

1. Vědí žáci, kdo je na jejich škole výchovný poradce?
2. Byli žáci někdy u výchovného poradce?
3. Proč byli žáci u výchovného poradce?
4. Pomohl výchovný poradce žákům, kteří za ním přišli?
5. Dali by žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

7.1.2 Hypotézy

1. Předpokládám, že nejméně polovina žáků ví, kdo je na jejich škole výchovný poradce.
2. Předpokládám, že u výchovného poradce bylo 30% žáků.
3. Předpokládám, že nejčastěji chodí žáci k výchovnému poradci kvůli problémům s chováním ve škole.
4. Předpokládám, že nejméně polovině žákům výchovný poradce pomohl.
5. Předpokládám, že více než polovina žáků by dala přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor.

7.2 Výběr výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek je záměrně vybraný. Respondenty v tomto výzkumu jsou žáci 9. tříd třech základních škol v Kroměříži: ZŠ Oskol, ZŠ Slovan a ZŠ Zachar. Žáky devátých

tříd jsem zvolila proto, že se domnívám, že právě tito žáci měli nejvíce možností přijít do styku s výchovným poradce.

7.3 Výzkumné metody

Jelikož jsou v této části výzkumu respondenty žáci devátých tříd ZŠ, tj. velká skupina respondentů, zvolila jsem kvantitativní strategii výzkumu. Z dostupných metod kvantitativní strategie výzkumu jsem vybrala dotazníkové šetření, konkrétně anketu. Anketa se mi jeví jako nejvhodnější, protože, jak uvádí Pelikán (2007), je anketa zpravidla užší v rozsahu než dotazník a obsahově bývá většinou zaměřená na určitý vymezený problém. To, že je anketa méně rozsáhlá než dotazník, je výhodné vzhledem k věku respondentů. Tím, že jsem jim předložila jen krátkou anketu, mám větší jistotu, že věnovali pozornost všem otázkám, než kdybych jim dala rozsáhlý dotazník. Pro účely šetření je výhodné i to, že anketa je zaměřená na určitý problém, což je v tomto případě názor a zkušenosti žáků 9. tříd s výchovným poradcem.

7.3.1 Anketa

Anketa je jistou variantou dotazníku. Anketa bývá obvykle rozsahem užší než dotazník a obsahově bývá zaměřená na určitý úzeji vymezený problém. V pedagogickém výzkumu lze anketu použít jako jistou orientaci ve zkoumané problematice (Pelikán, 2007).

7.4 Způsob zpracování dat

Po realizaci sběru dat bude provedeno zpracování dat. Data budou zpracována následovně: vytvoření tabulky, kde bude každá otázka a všechny možnosti odpovědí na ni, a poté zjišťování četností jednotlivých odpovědí pomocí čárkovací metody. Výsledky budou vyjádřeny procentuálně. Potom bude provedena statistická analýza dat, na základě měření a srovnávání absolutních a relativních hodnot. Grafy budu vizualizovat dosáhnuté a zpracované výsledky k jednotlivým položkám.

7.5 Cíl výzkumu

Cílem této části výzkumu je zjistit, jaké zkušenosti mají žáci ZŠ s výchovným poradcem a zda by dali přednost tomu, aby byl ve funkci výchovného poradce někdo mimo učitelský sbor.

7.6 Realizace výzkumu

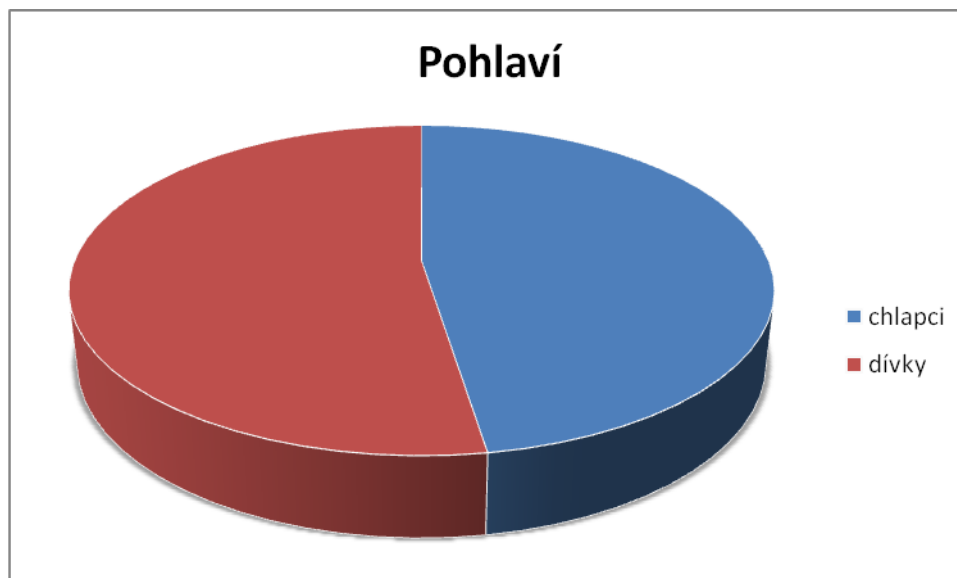
Výzkum byl prováděn na třech základních školách v Kroměříži. Kvantitativní část výzkumu se týká žáků ZŠ. Výzkum byl prováděn v prosinci 2010 a v únoru a březnu 2011.

7.6.1 Informace o výzkumném vzorku

Výzkumný vzorek tvoří 120 žáků ze tří základních škol v Kroměříži. Jedná se o 57 chlapců a 63 dívek ve věku 14 až 16 let. Konkrétní údaje jsou znázorněny v tabulkách a grafech níže.

Tab. 6: Pohlaví respondentů (anketa)

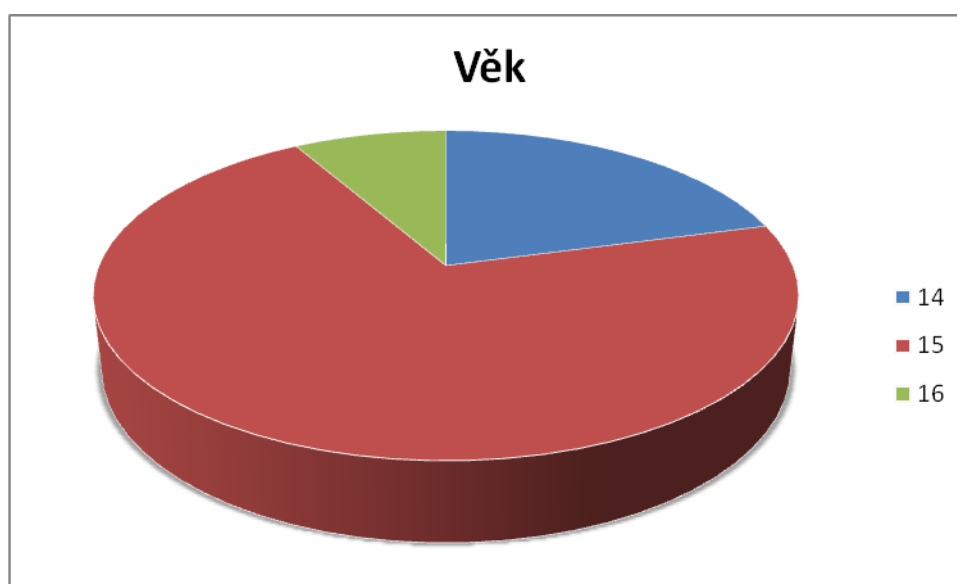
POHLAVÍ	absolutní četnost	relativní četnost v %
chlapci	57	47,50
dívky	63	52,50
celkem	120	100

Obr. 10: Pohlaví respondentů (anketa)

Tab. 7: Věk respondentů (anketa)

VĚK	absolutní četnost	relativní četnost v %
14	25	20,83
15	85	70,83
16	10	8,34

Obr. 11: Věk respondentů (anketa)

7.6.2 Zjištěná data

Po získání dat z anket, byla tato data zpracována do tabulek četností a poté vyhodnocena. Získané hodnoty jsou seřazeny níže do tabulek, každá otázka ankety je opatřena tabulkou a grafem zvlášť.

7.6.3 Výsledky ankety

7.6.3.1 Otázka č. 1

Tab. 8: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (anketa)

OTÁZKA Č. 1	absolutní četnost	relativní četnost v %
ano	113	94,17
ne	7	5,83

Komentář:

Otázka č. 1: *Víš, kdo je na tvé škole výchovný poradce?*, byla zaměřená na zjištění, zda žáci daných základních škol vědí, kdo je na jejich škole ve funkci výchovného poradce, tedy zda vědí, za kým (kromě třídního učitele) mohou v případě problému zajít.

Interpretace:

Ze 120 žáků základních škol, kteří byli součástí mého výzkumu, jich 113 odpovědělo, že vědí, kdo je na jejich škole výchovným poradcem, a pouze 7 žáků se vyjádřilo, že nevědí, kdo je na jejich škole ve funkci výchovného poradce.

Podle mého názoru by měl každý žák základní školy vědět, kdo je na dané škole výchovný poradce a kde ho v případě potřeby může najít. Řešením by mohlo být např. představení se výchovného poradce v každé třídě dané základní školy vždy na začátku školního roku.

Obr. 12: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (anketa)

7.6.3.2 Otázka č. 2

Tab. 9: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (anketa)

OTÁZKA Č. 2	absolutní četnost	relativní četnost v %
ano	54	45
ne	66	55

Komentář:

Otázka č. 2: *Byl(a) jsi někdy u výchovného poradce?*, měla sloužit k odhalení počtu žáků daných základních škol, kteří byli někdy v kontaktu s výchovným poradcem.

Interpretace:

Rozdíl v počtu žáků, kteří byli a kteří nebyli u výchovného poradce, není velký. Ze 120 žáků bylo u výchovného poradce 54 a nebylo 66.

Otázka je, zda je dobře či špatně, že téměř polovina žáků, kteří se zúčastnili mého šetření, byla v kontaktu s výchovným poradcem. Špatně by to bylo, kdyby se žáci základních škol dostávali k výchovnému poradci pouze v případě, že by měli nějaký prohřešek. Naopak dobře by to bylo, kdyby byl výchovný poradce na dané škole osobou, na kterou se žáci obracují, pokud potřebují s něčím poradit, s naprostou důvěrou. Právě druhá alternativa je, podle mého názoru, tou lepší.

Obr. 13: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (anketa)

7.6.3.3 Otázka č. 3

Tab. 10: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (anketa)

OTÁZKA Č. 3	absolutní četnost	relativní četnost v %
problémy s chováním ve škole	4	7,41
problémy s prospěchem	4	7,41
problémy se spolužáky	7	12,96
problémy s rodiči	1	1,85
problémy v soukromém životě	2	3,70
rada o dalším studiu	34	62,96
jiné	2	3,71

Komentář:

Otázka č. 3: *Proč jsi byl(a) u výchovného poradce?*, byla zaměřena na odhalení nejčastějších příčin návštěvy žáků daných základních škol u výchovného poradce.

Interpretace:

Na tuto otázku odpovídali pouze žáci, kteří v předchozí otázce uvedli, že byli u výchovného poradce, tedy 54 žáků. Naprostá většina z těchto žáků, konkrétně 34, označila možnost, že *potřebovali poradit ohledně dalšího studia*. Druhá nejčastější odpověď byla *problémy se spolužáky*, tu zahrhlo 7 žáků. Poté následovaly možnosti *problémy s chováním ve škole* a *problémy s prospěchem*, tuto odpověď zvolil stejný počet žáků, tj. 4. Stejný počet odpovědí, tentokrát 2, byly u možnosti *problémy v soukromém životě* a *jiné*. Žáci sice zahrhli možnost jiné, ale neuvedli jaké. A nejmenší počet odpovědí byl u možnosti *problémy s rodiči*, takto odpověděl pouze jeden žák.

U této otázky mě poněkud překvapil nízký počet odpovědí u možnosti problémy s chováním ve škole. Nečekala jsem ani vysoký počet odpovědí u možnosti ohledně dalšího studia, nejspíš to bude tím, že když jsem byla na základní škole já, chodili jsme si pro rady ohledně střední školy k třídnímu učiteli, dnes chodí žáci za výchovným poradcem, což je vlastně dobře, protože výchovný poradce má v této oblasti více znalostí než třídní učitel. Co se týká kariérového poradenství, domnívám se, že by bylo velice přínosné, kdyby každý žák deváté třídy absolvoval sezení s výchovným poradcem.

Obr. 14: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (anketa)

7.6.3.4 Otázka č. 4

Tab. 11: Četnosti odpovědí- otázka č. 4 (anketa)

OTÁZKA Č. 4	absolutní četnost	relativní četnost v %
ano	39	72,22
ne	15	27,78

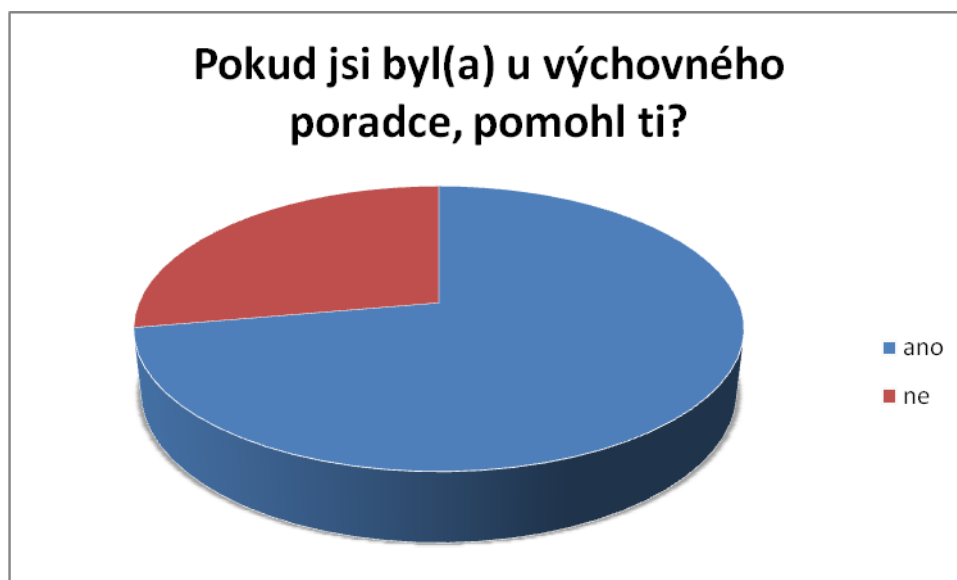
Komentář:

Otázka č. 4: *Pokud jsi byl(a) u výchovného poradce, pomohl ti? Jak ti pomohl?*, byla zaměřená na názor žáků, kteří byli u výchovného poradce, zda jim z jejich pohledu pomohl.

Interpretace:

Z 54 žáků, kteří byli u výchovného poradce, jich 39 zastává názor, že intervence byla úspěšná a jim ku prospěchu, a 15 žáků se domnívá, že jim intervence ze strany výchovného poradce nepomohla. Co se týká druhé části otázky: *Jak ti pomohl?*, opakovaly se odpovědi jako: poradil mi o dalším studiu, pomohl mi s vyplněním přihlášky na střední školu, podal mi informace o střední škole, o Dni otevřených dveří, o přijímacích zkouškách, o přijímacím řízení atd. a jednou se objevilo i kontaktoval policii.

U této otázky jde samozřejmě o subjektivní názor žáků, ale domnívám se, že i tak by měl být počet žáků, kteří nejsou spokojeni s výsledkem intervence výchovného pedagoga, co nejnižší.

Obr. 15: Četnosti odpovědí- otázka č. 4 (anketa)

7.6.3.5 Otázka č. 5

Tab. 12: Četnosti odpovědí- otázka č. 5 (anketa)

OTÁZKA Č. 5	absolutní četnost	relativní četnost v %
ano	69	57,50
ne	51	42,50

Komentář:

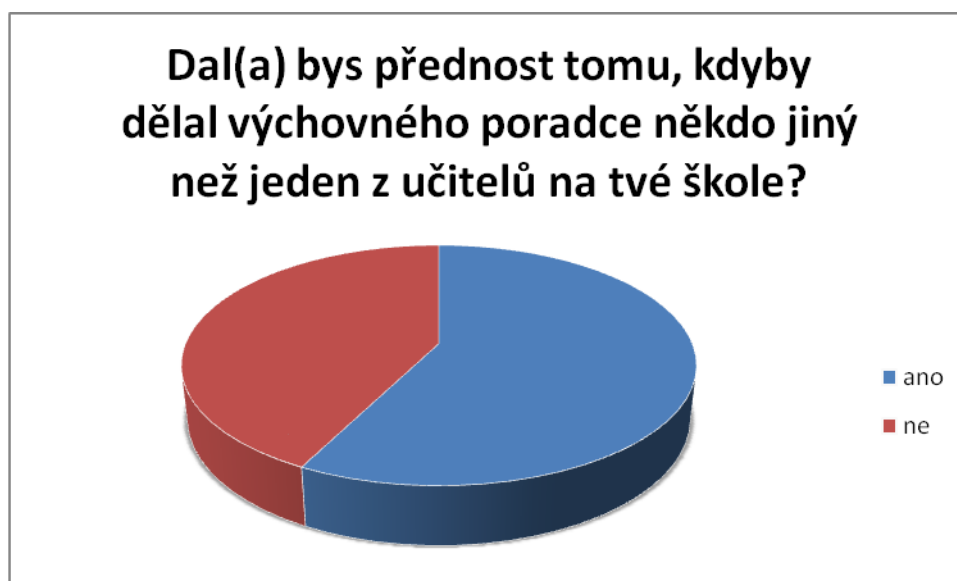
Otázka č. 5: *Dal(a) bys přednost tomu, kdyby dělal výchovného poradce někdo jiný než jeden z učitelů na tvé škole?*, byla v této části výzkumu nejdůležitější otázkou. Cílem bylo zjistit, zda by žáci daných základních škol nedali přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor, tedy zda by neměli menší zábrany přijít za výchovným poradcem s nějakým problémem či dotazem.

Interpretace:

Na tuto otázku odpovídali opět všichni žáci, kteří se zúčastnili výzkumu, tj. 120. K možnosti, aby byl výchovný poradce někdo mimo daný učitelský sbor, se přiklonilo 69 žáků, a druhou alternativu označilo 51 žáků.

Z těchto výsledků usuzuji, že je potřeba se zamyslet nad tím, zda by nebylo pro žáky na základních školách lepší, kdyby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor. I když

to může být pedagog oblíbený a vzbuzující v žácích důvěru, pořád je to učitel a žáci by mohli cítit nějaké bariéry v rozhodování, zda se obrátit na výchovného poradce či ne.

Obr. 16: Četnosti odpovědí- otázka č. 5 (anketa)

7.6.4 Analýza výsledků ve vztahu ke stanoveným hypotézám

1. Předpokládám, že nejméně polovina žáků ví, kdo je na jejich škole výchovný poradce.

Hypotéza č. 1 byla potvrzena. Kdo je na daných základních školách výchovný poradce vědělo 94,17 % žáků.

2. Předpokládám, že u výchovného poradce bylo 30% žáků.

Hypotéza č. 2 byla také potvrzena. U výchovného poradce již někdy bylo 45 % žáků.

3. Předpokládám, že nejčastěji chodí žáci k výchovnému poradci kvůli problémům s chováním ve škole.

Hypotéza č. 3 potvrzena nebyla. Nejčastějším důvodem návštěvy žáka u výchovného poradce byla potřeba rady ohledně dalšího studia. Předpokládaná nejčastější možnost, tedy problémy s chováním ve škole, skončila až na 3. místě spolu s možností problémy s prospěchem.

4. Předpokládám, že nejméně polovině žákům výchovný poradce pomohl.

Hypotéza č. 4 byla potvrzena. Intervenci výchovného poradce vnímalo jako úspěšnou 72,22 % žáků, kteří někdy byli u výchovného poradce.

5. Předpokládám, že více než polovina žáků by dala přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor.

Hypotéza č. 5 byla potvrzena. Možnost, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor, označilo 57,5 % žáků.

8 KVALITATIVNÍ VÝZKUM

Kvalitativní výzkum jsem určila pro tu část výzkumu, která je určena pro ředitele/ředitelky základních škol v Kroměříži.

Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů, který je založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi výzkumníkem a účastníkem výzkumu. Záměrem výzkumníka je pomocí řady postupů a metod rozkrýt a reprezentovat to, jak lidé chápou, prožívají a vytvářejí sociální realitu (Švaříček, 2007).

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách (Creswell in Hendl, 2005, s. 50).“

8.1 Výzkumný problém

Má absolvent oboru sociální pedagogika uplatnění jako výchovný poradce na základních školách v Kroměříži?

8.1.1 Dílčí výzkumné problémy

- Kdo je na ZŠ ve funkci výchovného poradce?
- Znají ředitelé ZŠ obor sociální pedagogika?
- Ucházel se někdy o místo výchovného poradce sociální pedagog?
- Zaměstnali by ředitelé sociálního pedagoga?
- Jaký je názor ředitelů na důvěryhodnost stávajícího výchovného poradce?
- Upřednostnili by podle ředitelů žáci, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitel-
ský sbor?

8.2 Výběr výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek je záměrně vybraný, tvoří jej ředitelé tří z pěti základních škol v Kroměříži, kteří byli ochotní zúčastnit se mého výzkumu, konkrétně to jsou ředitelé ZŠ Slovan, ZŠ Zachar a ZŠ Oskol.

8.3 Výzkumné metody

Respondenty v této části výzkumu jsou tři ředitelé základních škol v Kroměříži, tj. malý výzkumný vzorek. Z důvodu malého počtu respondentů, a jelikož jsem se chtěla pohledem těchto respondentů zabývat více do hloubky, jsem zvolila kvalitativní strategii. Z dostupných metod kvalitativní strategie výzkumu jsem vybrala polostrukturovaný rozhovor, který se mi jeví jako nejvhodnější. Budu mít předem promyšlené otázky a zároveň mohu v průběhu rozhovoru doplňovat další otázky, které se mi budou po dobu rozhovoru nabízet.

8.3.1 Polostrukturovaný rozhovor

Rozhovor (interview) patří mezi nejpoužívanější metody v pedagogickém výzkumu. Bývá definován jako metoda dotazování, kdy je dotazovaná osoba vedena otázkami tazatele ke sdělování určitých informací. Je to vlastně obdoba dotazníku, od kterého se odlišuje tím, že je založena na mluvené komunikaci mezi výzkumníkem a respondentem (Průcha, 1995).

Polostrukturovaný (semistrukturovaný) rozhovor je nejspíš nejrozšířenější podobou metody rozhovoru, neboť řeší mnoho nevýhod jak strukturovaného, tak nestrukturovaného rozhovoru. Na rozdíl od nestrukturovaného rozhovoru vyžaduje polostrukturovaný náročnější přípravu. Je vytvořeno určité schéma, které je pro tazatele závazné. Toto schéma obvykle specifikuje okruhy otázek, na které se bude výzkumník ptát. Obvykle je možné v případě potřeby měnit pořadí okruhů, kterým se v rozhovoru věnujeme (Miovský, 2006).

8.4 Způsob zpracování dat

Nejdříve bude rozhovor upraven do psané podoby. Poté bude provedena systematizace získaných kvalitativních dat podle jednotlivých dílčích výzkumných problémů. Nakonec budou výsledky heslovitě shrnuty do přehledné tabulky.

8.5 Cíl výzkumu

Cílem této části výzkumu je zjistit, zda mají absolventi oboru sociální pedagogika uplatnění jako výchovní poradci na základních školách v Kroměříži. Zjistit, jak se k tomuto tématu ředitelé a ředitelky ZŠ v Kroměříži stavějí, jaký je jejich názor.

8.6 Realizace výzkumu

Výzkum byl prováděn na třech základních školách v Kroměříži. Rozhovory byly realizovány v prosinci 2010 a v únoru a březnu 2011.

8.6.1 Informace o výzkumném vzorku

Tab. 13: Informace o výzkumném vzorku (rozhovor)

	pohlaví	věk	doba působení ve funkci	počet žáků na škole
ředitel č. 1	muž	56	od 1. 8. 2010	386
ředitel č. 2	žena	43	10 let	337
ředitel č. 3	muž	45	5 let	870

8.6.2 Zjištěná data

Získané informace z rozhovorů byly srovnávány a nalezené shody a rozdíly byly shrnuty ve výsledcích této části výzkumu.

Ve výsledcích rozhovorů nejsou vyhodnoceny všechny otázky, které byly položeny v průběhu rozhovoru. Vyhodnoceny jsou ty otázky, které jsou relevantní ve vztahu k cíli a zaměření výzkumu.

8.6.3 Výsledky rozhovorů

Kdo je na ZŠ ve funkci výchovního poradce?

- Kdo na vaší škole vykonává funkci výchovního poradce?
- Jakou kvalifikaci má výchovní poradce pro vykonávání této práce?

Ředitel č. 1

Tak výchovné poradce máme dva. Jsou to učitelé. Učitelé prvního stupně a druhého stupně. Oba jsou kvalifikovaní vysokoškolsky vzdělání učitelé.

No, ony absolvovaly nějaké akreditované kurzy, včetně nějakého vzdělávání, ale to bych se musel podívat do spisů, protože já jsem tady nový, takže... mají kvalifikaci.

Ředitel č. 2

Paní učitelka, která má dlouholetou praxi. Nemá vzdělání přímo na výchovného poradce, ale má s tím zkušenosti. Učí matematiku a učí Člověk a svět práce právě v těch vyšších ročnících.

Mám v podstatě dva. Jeden se zabírá, zaobírá tady tou problematikou výchovného poradce, co se týká volby povolání, to je tady ta paní učitelka. A pak máme výchovnou poradkyni, ona není ani tak jako výchovná poradkyně, ale za..., stará se spíš o děti s vývojovými poruchami učení. Jo? Takže má zase tady tu problematiku výchovného poradenství, z této stránky, a to je speciální pedagožka, zároveň dělá zástupkyni na prvním stupni a má celou agendu všech tady těchto žáků. Takže máme to rozdělený na dvě takové sekce, jakoby.

Žádnou. Jenom prostě semináře. Žádný speciální kurz, nemá výchovné poradenství vystudované.

Ředitel č. 3

Je to žena, je to pedagogický zaměstnanec se sníženým úvazkem. Jeden z pedagogů. Má snížený pedagogický úvazek o čtyři vyučovací hodiny, takže má povinnosti přímé s dětmi osmnáct hodin a čtyři hodiny se věnuje tady této práci.

Absolvoval školení v rozsahu 250 hodin na pedagogické fakultě v Olomouci.

Shrnutí

Jak vyplývá z odpovědí, na všech třech základních školách, na kterých jsem realizovala svůj výzkum, vykonává funkci výchovného poradce jeden ze členů daného pedagogického sboru. Na dvou základních školách mají výchovné poradce dva. Na ZŠ č. 1 je určen jeden výchovný poradce pro první stupeň a jeden pro stupeň druhý. Na ZŠ č. 2 se jeden výchovný poradce zabývá kariérovým poradenstvím a druhý má na starost žáky s vývojovými poruchami učení.

Rozdílly jsou však v kvalifikacích výchovných poradců, kdy se jedná o akreditované kurzy, školení na pedagogické fakultě a semináře.

Znají ředitelé ZŠ obor sociální pedagogika?

- Slyšel(a) jste už o oboru sociální pedagogika?
- Víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?

Ředitel č. 1

Slyšel, ano. Zním.

Tak, může, ale zpravidla to řešíme z řad těch pedagogických pracovníků na škole.

Ředitel č. 2

Ano. Zhruba, zhruba tak jako vím. No.

To jsem nevěděla. Jako tím, že jsme vlastně čerpali tady z našich řad kantorů, tak jako jsem se o to ani nezajímala, no.

Ředitel č. 3

Slyšel. Ví, čím se zabývá. Ano, slyšel.

Vím o tom, že by mohl tu funkci vykonávat, ale nejsem této variantě nějak moc nakloněný, protože 90% práce toho výchovného poradce je ohledně věcí pedagogických, a tady ty sociální záležitosti, ať jsou to různé znevýhodněné skupiny a tak dál, jsou v menším rozsahu, určitě. Takže pro nás, nebo pro mě, je výhodnější, když je to klasický pedagog.

Shrnutí

Odpovědi ukazují, že každý ředitel ZŠ, který se podílel na mém výzkumu, již někdy slyšel o oboru Sociální pedagogika, ale jen dva věděli, že absolvent tohoto oboru může pracovat mimo jiné i jako výchovný poradce na ZŠ.

Ucházel se někdy o místo výchovného poradce sociální pedagog?

- Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?

Ředitel č. 1

Zatím co jsem tady na škole tak ne.

Ředitel č. 2

Ne.

Ředitel č. 3

Vyloženě že by někdo šel pracovat do školství a žádal o místo výchovného poradce, tak to se ještě nestalo. Nepřišel.

Shrnutí

Z odpovědí na tuto otázku je jasně vidět, že se žádný ředitel, se kterým jsem realizovala rozhovor, nesetkal s tím, aby přišel žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog.

Zaměstnali by ředitelé sociálního pedagoga?

- Přijal(a) byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga?

Ředitel č. 1

Tak záleží na situaci. Že jo. To se dá těžko takto říct. Momentálně mě ta situace v ničem nijak netíží, protože mám obě dvě kolegyně velice schopné, které se tomu věnují už několik let a jak jsem zjistil, je na ně plně spolehnutí, takže nemám důvod o tom přemýšlet a pokud by ta situace nastala, prostě to by záleželo skutečně na okolnostech.

Ale není, není to jako důvod proč ne, že jo.

Takže byl byste ochoten dát šanci? *Jo, byl, ano jistě.*

Ředitel č. 2

Kdyby ta možnost byla, proč ne.

Ředitel č. 3

No ta věc má ještě řadu dalších problémů, protože velkou roli v tom samozřejmě hrají finance, jo? Ten sociální pedagog mi nebude provádět přímou výchovnou práci s dětmi a já ho budu platit z peněz, které mám, vlastně nebo jsou vyčleněny pro učitele, takže je to vlastně otázka i finanční. Pokud bych dostal zvlášť peníze na tohoto člověka, tak bych byl ochoten ho zaměstnat. Pokud nedostanu zvlášť peníze, z kterých ho budu platit, tak ho nezaměstnám. Je to věc stejná jako u psychologů, kteří teď na některých školách fungují, pokud se seženou peníze z nějakého grantu a podobně, tak ty školy ho mají a platí si ho, ale...

Shrnutí

Z odpovědí týkajících se případného zaměstnání sociálního pedagoga jako výchovného poradce vyplývá, že ředitelé by byli ochotni přijmout absolventa z oboru Sociální pedagogika, ale za jistých podmínek, či okolností. Ředitel č. 1 se vyjádřil v tom smyslu, že dokud se nedostane do situace, kdy by se měl nad touto otázkou zamýšlet, tak neví, jak by se zachoval, jak by jednal. A ředitel č. 3 poukázal na finanční stránku věci, tedy pokud by dostal finance určené na plat daného pracovníka, tak by jej přijal.

Jaký je názor ředitelů na důvěryhodnost stávajícího výchovného poradce?

- Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?

Ředitel č. 1

Mají. Mají, to už jsem se přesvědčil.

...po zkušenostech s některými besedami, tak vím, že mají k těmto našim kolegyním plnou důvěru a že se obrací i v osobních věcech spíše na ně, že je znají dobře a že vědí, že ty informace nebudou nějak zkresleny nebo zneužity a podobně.

Důvěru mají, opravdu.

Ředitel č. 2

Já si myslím, že ano.

Oni opravdu s tím výchovným poradcem, který má na starosti tu volbu povolání, ti devátáci a osmáci, oni řeší opravdu hlavně ty věci týkající se výběru další školy. Pokud jsou tu problémy, který děti můžou mít, nějaké problémy doma, nebo se spolužákama, nebo něco takového, tak my máme školní psycholožku. A děcka jsou naučený, že přijdou buďto za mnou, přímo jako, nebo za školní psycholožkou. Takže to, tady tyto problémy neřeší výchovný poradce. U nás. Vůbec. Kázeňský problémy si v podstatě, buď to zvládnou vyřešit, buď to jsou menší a zvládnou je vyřešit třídní učitelé, a pokud jsou větší, zase jdou rovnou za mnou, ne za výchovným poradcem. Protože já jsem chtěla o těch větších problémech vždycky vědět, být informovaná. A já, buď to zvládnou s rodiči vyřešit, a nebo se obracíme na školní psycholožku.

Ředitel č. 3

To je trošku těžká otázka, protože s výchovným poradcem z 90% přichází do styku děti, které mají nějaký problém, kázeňský, jakýkoli. A ten výchovný poradce je ten, který vyšetří ten daný problém a snaží se tomu člověku, tomu žákovi vysvětlit, že tímto způsobem to nepůjde. Jsou to většinou organizátoři šikany a podobně, takže jako tato skupina určitě k tomu výchovnému poradci nemá důvěru, protože je to někdo, kdo je vyšetřuje, kdo jim dělá problémy, zve si jejich rodiče, takže tady je to strašně takový, jakože na vázkách. Já k tomu výchovnému poradci důvěru mám, protože vím, že on tu svoji práci dělá ku prospěchu dětí, což ony nechápou, dělá to ku prospěchu rodičů, což ty děti taky nechápou, a dělá to ku prospěchu školy, jo? Takže tato skupina těch dětí určitě, pro ně je to nedůvěryhodná osoba, jo, výchovný poradce. Pro děti, které s ním nepřijdou do styku, těch je většina, naštěstí, ale ti ho berou, protože sami mají problém s žáky, kteří k tomu výchovnému poradci chodí. On jim vlastně jakoby, ne přímo, ale pomáhá, jo? Zbavuje je závi..., že někdo je bude šikanovat, tak on je ten výchovný poradce ten člověk, který je tohoto problému může zbavit, jo? Takže spíš k němu mají důvěru ti, kteří ho nepotřebují.

Shrnutí

Odovědi na tuto otázku jsou různě pojaté. Ředitelé č. 1 a 2 se sice shodli, že žáci důvěřují výchovnému poradci, ale ředitel č. 2 uvedl, že výchovný poradce se věnuje jen kariérovému poradenství, ostatní problémy řeší třídní učitelé či ředitel. Naopak na ZŠ č. 3 se věnuje výchovný poradce spíše jen kázeňským, či jiným problémům. Ředitel č. 3 se domnívá, že výchovnému poradci důvěřují spíše ti žáci, kteří nemají problémy, např. kázeňské, a naopak žáci, kteří problémy mají a jsou „vyšetřováni“ výchovným poradcem, k němu důvěru nemají, protože jim vlastně dělá problémy.

Dle mého názoru lze z výpovědí ředitelů vyvodit obecný závěr, že žáci na daných školách k výchovným poradcům důvěru mají (samozřejmě ne úplně každý žák).

Upřednostnili by podle ředitelů žáci, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

- Dali by podle vašeho názoru žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

Ředitel č. 1

Oni totiž, no, myslím, že ani ne.

Ředitel č. 2

Pokud by měl na starost ten výchovný poradce asi úplně všechno, to znamená prostě všechno tady toto, tak by to bylo asi docela ideální, kdyby nemusel učit a mohl se starat jenom o všechno tady toto a měly by ho ty děti k dispozici kdykoliv a mohly by za ním zajít i s problémem a věděly by, že kdykoli ho prostě někde najdou a to by byl asi ideální stav, že? Ale... Třeba tak jak to funguje u nás, že ty pravomoci máme takhle rozkouskované, že každý se zabývá nějakou jinou problematikou, tak zrovna třeba u toho výchovného poradenství volby povolání si myslím, že je docela dobré, když ten učitel ty deváťáky zná. Zná je z té výuky, zná jejich projevy chování, zná jejich schopnosti, protože je dokáže líp nasměrovat, jo? Jako, přece jenom jim poradí: třeba toto, prosím tě, si nevybírej, vůbec ti tady třeba tento směr nevyhovuje, nejde ti to, když ti nejde matematika, proč chceš jít studovat třeba takovýto obor, jo? Takže to si zase myslím, že je lepší, když je to kantor, který jako je zná.

Ředitel č. 3

No to je spíš případ těch psychologů, kteří jako teď jsou tak jako nějakým způsobem začleňováni do těch škol. Jo? Asi je otázka, co by ten výchovný poradce řešil. Pokud jsou to problémy pedagogického rázu tak ten člověk, který je mimo školu, byť má nějaký zkrácený

úvazek na té škole, že je tady třeba, já nevím, jedno dopoledne, tak on prostě se do těch problémů nedostane, jo? Ten výchovný poradce je v kontaktu s třídním učitelem, zná tu třídu, jako ten náš klasickej, zná tu třídu, zná učitele a je to daný i nějakou takovou osobní důvěrou k tomu člověku. Ti lidé si to řeknou mezi sebou, toto dítě se mi zdá, že je takový a makový a potřebovalo by toto a toto. Nevím, jestli někdo zvenčí, který je tady jeden půlden, si získá důvěru jak těch učitelů, tak těch dětí. Jo? Aby to pro ně nebyl zase vyloženě cizí člověk, je to o dlouhodobé nějaké práci, určitě by to nefungovalo během roku. Prostě ten člověk by se tady musel pohybovat v tom prostředí delší dobu, jo? Což samozřejmě by šlo udělat, ale myslím si, že vhodnější je, když je to kmenový zaměstnanec školy než že je to někdo zvenčí, který sem jenom přichází.

Ale já jsem myslela, jakože ne jenom že by přišel třeba jenom na půl týdne, ale že by tady byl opravdu k dispozici celý týden.

Jo jako takto. A byl to nepedagog?

Na to deset lidí bude mít jiný názor, mě osobně se tato varianta nelíbí.

Shrnutí

Na otázku týkající se pohledu žáků na danou problematiku, odpověděl přímo pouze ředitel č. 1, který se domnívá, že žáci by spíše nedali přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo daný učitelský sbor. Ředitel č. 2 a 3 odpověděli na otázku ze svého pohledu. Ředitel č. 2 byl nakloněný možnosti, že by byl výchovný poradce někdo jiný než jeden z učitelů, ale vyjímaje kariérového poradenství, na to je podle ředitele nejvhodnější učitel, který zná žáky z vyučování a zná jejich možnosti. Ředitel č. 3 se nejdříve domníval, že daná situace by měla podobu občasných návštěv člověka do školy, po vyjasnění se vyjádřil, že daná možnost se mu nezamlouvá.

Celkové shrnutí:

Kdo je na ZŠ ve funkci výchovného poradce?

Na všech třech základních školách, na kterých jsem realizovala výzkum, je ve funkci výchovného poradce klasický pedagog. Zajímavostí je, že výchovný poradce je ve všech těchto případech žena. Daní učitelé prošli různými formami vzdělávání v oblasti výchovného poradenství: akreditované kurzy, školení na pedagogické fakultě a semináře.

Znají ředitelé ZŠ obor sociální pedagogika?

Všichni tři ředitelé znají obor Sociální pedagogika, ale ne všichni věděli, že absolvent tohoto oboru může pracovat jako výchovný poradce na ZŠ.

Ucházel se někdy o místo výchovného poradce sociální pedagog?

Ani jeden ředitel se neseťkal se situací, kdy by přišel žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog.

Zaměstnali by ředitelé sociálního pedagoga?

Všichni tři ředitelé se vyjádřili ve smyslu, že by byli ochotni zaměstnat sociálního pedagoga jako výchovného poradce, že by byli ochotni dát šanci, ale jen za jistých okolností. Jeden z ředitelů zmínil např. finanční stránku tohoto problému, která je dost zásadní. V průběhu rozhovoru bylo poukázáno i na to, že zásadní problém v této oblasti je, že není jednotné, ucelené pravidlo ohledně výchovného poradce na ZŠ. Pokud by byla daná pravidla a poskytnuty finance, mohl by být na místě výchovného poradce i někdo mimo učitelský sbor dané školy.

Jaký je názor ředitelů na důvěryhodnost stávajícího výchovného poradce?

Dva ředitelé, ředitelé č. 1 a 2, se shodli v tom, že všichni žáci daných škol důvěřují výchovným poradcům. Ředitel č. 3 uvedl, že výchovnému poradci důvěřují spíše ti žáci, kteří s ním do styku nepříjdou (na dané škole řeší výchovný poradce spíše kázeňské a jiné problémy), což je většina. Z této odpovědi lze vyvodit, že většina žáků na dané škole má důvěru k výchovnému poradci. Obecný závěr z odpovědí je, že většina žáků škol, na kterých jsem realizovala výzkum, důvěřuje stávajícím výchovným poradcům.

Upřednostnili by podle ředitelů žáci, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

Odpověď na tento dílčí výzkumný problém dal vlastně jen ředitel č. 1, a to, že se domnívá, že žáci by této variantě spíše nedali přednost. Ředitelé č. 2 odpovídali spíše ze svého pohledu na věc. Ředitel č. 2 k této variantě nakloněný byl, ale pro kariérové poradenství se mu zdá vhodnější jeden z pedagogů školy. Ředitel č. 3 tuto variantu neschvaluje.

Výsledky kvalitativního šetření jsem umístila do přehledné tabulky:

Tab. 14: Výsledky kvalitativního výzkumu

	Ředitel č. 1	Ředitel č. 2	Ředitel č. 3	Shoda
Kdo je ve funkci VP?	klasický pedagog	klasický pedagog	klasický pedagog	ANO
Kvalifikace VP?	akreditované kurzy	semináře	školení na pedagogické fakultě	NE
Znají ředitelé obor sociální pedagogika?	ano	ano	ano	ANO
Vědí ředitelé, že i soc. pedagog může být VP?	ano	ne	ano	NE
Žádal někdy o místo VP sociální pedagog?	ne	ne	ne	ANO
Přijali by ředitelé soc. pedagoga jako VP?	ano	ano	ano	ANO
Důvěřují žáci VP?	ano	ano	ano	ANO
Upřednostnili by žáci, aby VP nebyl jeden z učitelů?	spíše ne	ano (mimo kariérové poradenství)	ředitel tuto variantu neschvaluje	NE

ZÁVĚR

V teoretické části jsem se zabývala pojmy sociální pedagog, výchovný poradce a školní poradenské služby. Zpočátku jsem se potýkala s problémem nedostatku literatury, který se vyřešil poté, co jsem našla zdroje mimo českou literaturu, přesněji šlo o slovenské zdroje.

Cílem praktické části bylo zmapovat pedagogickou oblast, která v sobě zahrnuje profese výchovného poradce a sociálního pedagoga, respektive zda jdou tyto profese propojit, tedy zda má sociální pedagog možnost uplatnit se jako výchovný poradce na základních školách v Kroměříži. Vlastně jedinou překážkou ve výzkumu byl problém, který se týkal získání respondentů. Prvním problémem bylo získat názor všech studentů 3. ročníku oboru Sociální pedagogika na UTB ve Zlíně. Tento záměr se mi nakonec nepovedl, získala jsem názor pouze asi poloviny studentů. Druhým a větším problémem bylo přesvědčit základní školy, tedy jejich ředitele, aby se zúčastnily mého výzkumu. Ochota některých ředitelů byla nulová. Ředitelé odmítali účast z důvodu zahlcení žáků mnoha dotazníky. Nejednou se objevila věta typu: „Žáci neustále vyplňují nějaké dotazníky a my pak nemáme čas na naši práci.“. Nakonec se mi ale podařilo přesvědčit tři z pěti základních škol v Kroměříži.

Výzkumná část této práce se skládala ze tří výzkumů. Výsledky z jednotlivých výzkumů jsem shrnula každé zvlášť. Nyní se pokusím shrnout všechna získaná data dohromady.

Z výzkumu vyplynulo následující:

- 89,36 % zúčastněných studentů oboru Sociální pedagogika vědělo, že mohou pracovat jako výchovní poradci na ZŠ,
- jako výchovný poradce by chtělo pracovat 48,94 % dotázaných studentů,
- jako profesně připravení pro profesi výchovného poradce na ZŠ se cítilo pouze 29,79 % oslovených studentů,
- 94,17 % žáků zúčastněných základních škol vědělo, kdo je na jejich školách výchovným poradcem,
- u výchovného poradce již někdy bylo 45 % žáků,

- nejčastěji chodí žáci za výchovným poradcem kvůli radě ohledně dalšího studia,
- 72,22 % žáků, kteří někdy navštívili výchovného poradce, vnímají tuto návštěvu jako pozitivní, jim ku prospěchu,
- možnost, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor, by uvítalo 57,5 % žáků,
- na každé základní škole, kde jsem realizovala výzkum, je výchovný poradce jeden z učitelů,
- výchovní poradci se liší v kvalifikaci na tuto funkci,
- všichni tři ředitelé znali obor Sociální pedagogika, ale jen dva věděli, že sociální pedagog může vykonávat funkci výchovného poradce,
- žádný ředitel se neseťkal s tím, aby přišel žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog,
- sociálního pedagoga jako výchovného poradce by byli ochotni zaměstnat všichni tři ředitelé, ale jen za určitých podmínek, okolností: ucelení pravidel ohledně funkce výchovného poradce a finanční zajištění této funkce,
- většina žáků daných základních škol důvěřuje stávajícímu výchovnému poradci,
- první ředitel se domnívá, že žáci by nedali přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor, druhý ředitel je dané možnosti nakloněný, ale s výjimkou kariérového poradenství, a třetí ředitel danou variantu vůbec neschvaluje.

Výsledkem výzkumného šetření je, že absolventi oboru Sociální pedagogika mají uplatnění jako výchovní poradci na základních školách v Kroměříži, ale jen pokud se upraví pravidla ohledně této funkce, tedy pokud se bude věnovat profesi výchovného poradce více pozornosti, hlavně po legislativní stránce.

Z výzkumné části práce vyplývají i jistá doporučení pro praxi:

- seznámit studenty oboru Sociální pedagogika na UTB ve Zlíně hned v prvním ročníku se všemi možnostmi uplatnění,

- nabídnout studentům tohoto oboru více předmětů zaměřených na práci s dětmi na ZŠ, např. poradenství,
- rozšiřovat povědomí o oboru Sociální pedagogika a o možnostech uplatnění jejích absolventů,
- ujednotit pravidla ohledně výchovného poradce a poskytnout finance na odměňování výchovného poradce (změna v legislativě).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Bratislava: Public promotion, s. r. o., 2008. 249 s. ISBN 978-80-969944-0-3.
- [2] BAKOŠOVÁ, Zlatica. Sociálny pedagóg a jeho kompetencie. *Pedagogická revue*. 2005, 57, 1, s. 12-21.
- [3] ČÁP, David. *Výchovné poradenství: Výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 12. 2009*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 250 s. ISBN 978-80-7357-498-5.
- [4] HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
- [5] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. 265 s. ISBN 078-80-247-1369-4.
- [6] KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7367-383-3.
- [7] KRAUS, Blahoslav; POLÁČKOVÁ, Věra. *Člověk- prostředí- výchova: K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
- [8] MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
- [9] OPEKAROVÁ, Olga. *Kapitoly z výchovného poradenství: Školní poradenské služby*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007. 64 s. ISBN 978-80-86723-35-8.
- [10] PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 2007. 270 s. ISBN 978-80-7184-569-0.
- [11] PRŮCHA, Jan. *Pedagogický výzkum: uvedení do teorie a praxe*. Praha: Karolinum, 1995. 133 s. ISBN 80-7184-132-3.
- [12] PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. Praha: Portál, 2006. 272 s. ISBN 80-7178-944-5.

- [13] ŠEFRÁNKOVÁ, Mária. *Výchovný poradca*. Bratislava: IRIS, 2007. 107 s. ISBN 978-80-89256-05-1.
- [14] ŠVARŤÍČEK, Roman; ŠEĎOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
- [15] vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- [16] Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole. *Věstník Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Červenec 2005, LXI, 7, s. 2-9.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	A podobně.
atd.	A tak dále.
obr.	Obrázek.
popř.	Popřípadě.
tab.	Tabulka.
tj.	To je.
ZŠ	Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1: Kompetence sociálního pedagoga podle Krause</i>	15
<i>Obr. 2: Kompetence sociálního pedagoga podle Bakošové</i>	17
<i>Obr. 3: Schéma poskytování poradenských služeb ve škole</i>	36
<i>Obr. 4: Struktura systému poradenských služeb v České republice</i>	38
<i>Obr. 5: Pohlaví respondentů (minianketa)</i>	43
<i>Obr. 6: Věk respondentů (minianketa).....</i>	44
<i>Obr. 7: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (minianketa)</i>	45
<i>Obr. 8: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (minianketa)</i>	46
<i>Obr. 9: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (minianketa)</i>	48
<i>Obr. 10: Pohlaví respondentů (anketa)</i>	53
<i>Obr. 11: Věk respondentů (anketa).....</i>	53
<i>Obr. 12: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (anketa)</i>	55
<i>Obr. 13: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (anketa)</i>	56
<i>Obr. 14: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (anketa)</i>	57
<i>Obr. 15: Četnosti odpovědí- otázka č. 4 (anketa)</i>	59
<i>Obr. 16: Četnosti odpovědí- otázka č. 5 (anketa)</i>	60

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1: Pohlaví respondentů (minianketa)</i>	43
<i>Tab. 2: Věk respondentů (minianketa)</i>	43
<i>Tab. 3: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (minianketa)</i>	44
<i>Tab. 4: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (minianketa)</i>	45
<i>Tab. 5: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (minianketa)</i>	46
<i>Tab. 6: Pohlaví respondentů (anketa)</i>	52
<i>Tab. 7: Věk respondentů (anketa)</i>	53
<i>Tab. 8: Četnosti odpovědí- otázka č. 1 (anketa)</i>	54
<i>Tab. 9: Četnosti odpovědí- otázka č. 2 (anketa)</i>	55
<i>Tab. 10: Četnosti odpovědí- otázka č. 3 (anketa)</i>	56
<i>Tab. 11: Četnosti odpovědí- otázka č. 4 (anketa)</i>	58
<i>Tab. 12: Četnosti odpovědí- otázka č. 5 (anketa)</i>	59
<i>Tab. 13: Informace o výzkumném vzorku (rozhovor)</i>	64
<i>Tab. 14: Výsledky kvalitativního výzkumu</i>	72

SEZNAM PŘÍLOH

P I: informovaný souhlas

P II: záznam vedeného rozhovoru (podklad)

P III: anketa

P IV: minianketa

P V: rozhovor č. 1

P VI: rozhovor č. 2

P VII: rozhovor č. 3

PŘÍLOHA P I: INFORMOVANÝ SOUHLAS

Byl(a) jsem srozumitelně informován(a) o účelu šetření a souhlasím s mojí účastí v šetření a s použitím získaných dat pro účely šetření. Byl(a) jsem ujištěn(a), že informace získané při šetření budou důvěrné a je vyloučeno jakékoli jejich zneužití. V žádném uveřejněném výsledku nebudou jmenovány žádné osoby. S údaji bude nakládáno ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

datum:

podpis:

PŘÍLOHA P II: ZÁZNAM VEDENÉHO ROZHOVORU

Záznám vedeného rozhovoru

Název školy:

Počet žáků na škole:

Ředitel(ka):

Pohlaví:

Věk:

Doba působení ve funkci:

Datum:

Doba začátku rozhovoru:

Doba konce rozhovoru:

Otázky:

1. Kdo na vaší škole vykonává funkci výchovného poradce?
2. Jakou kvalifikaci má výchovný poradce pro vykonávání této práce?
3. Slyšel(a) jste už o oboru sociální pedagogika?
4. Víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?
5. Je podle vás pro práci výchovného poradce kvalifikovanější sociální pedagog nebo klasický pedagog?
6. Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?
7. Přijal(a) byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga?
8. Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?
9. Dali by podle vašeho názoru žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

PŘÍLOHA P III: ANKETA

Milí žáci,

dostává se Vám do rukou anketa, která je součástí výzkumu mé bakalářské práce. Tato anketa je zaměřená na to, jaké jsou zkušenosti žáků ZŠ s výchovným poradcem a jaký je názor žáků na obsazení této funkce.

Označte vždy jen jednu odpověď.

Anketa je anonymní, nepodepisujte se!

Pohlaví: chlapec- dívka

Věk:

1. Víš, kdo je na tvé škole výchovný poradce?
ano ne
2. Byl(a) jsi někdy u výchovného poradce?
ano ne
3. Proč jsi byl(a) u výchovného poradce?
 - měl(a) jsi problém(y) s chováním ve škole
 - měl(a) jsi problém(y) s prospěchem
 - měl(a) jsi problém(y) se spolužáky
 - měl(a) jsi problém(y) s rodiči
 - měl(a) jsi problém(y) ve svém soukromém životě
 - potřeboval(a) jsi poradit o dalším studiu
 - jiné...
4. Pokud jsi byl(a) u výchovného poradce, pomohl ti? Jak ti pomohl?
ano ne
5. Dal(a) bys přednost tomu, kdyby dělal výchovného poradce někdo jiný než jeden z učitelů na tvé škole?
ano ne

Děkuji za vyplnění ankety.

PŘÍLOHA P V: ROZHOVOR Č. 1

Záznam vedeného rozhovoru

Název školy: „ZŠ č. 1“

Počet žáků na škole: 386

Ředitel(ka):

Pohlaví: muž

Věk: 56

Doba působení ve funkci: od 1. 8. 2010

Datum: 13. 12. 2010

Doba začátku rozhovoru: 12:05

Doba konce rozhovoru: 12:09

Otázky:

1. Kdo na vaší škole vykonává funkci výchovného poradce?
2. Jakou kvalifikaci má výchovný poradce pro vykonávání této práce?
3. Slyšel(a) jste už o oboru sociální pedagogika?
4. Víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?
5. Je podle vás pro práci výchovného poradce kvalifikovanější sociální pedagog nebo klasický pedagog?
6. Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?
7. Přijal(a) byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga?
8. Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?
9. Dali by podle vašeho názoru žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

Rozhovor:

Takže začneme. První otázka. Kdo na vaší škole vykonává funkci výchovného poradce?

Tak výchovné poradce máme dva. Jména?

Ne jména, ale spíš jestli jsou učitelé nebo...

Jsou to učitelé.

Klasičtí učitelé.

Ano, učitelé prvního stupně a druhého stupně. Oba jsou kvalifikovaní vysokoškolsky vzdělaní učitelé.

Kvalifikaci pro tu funkci výchovného poradce?

Myslím, že mají obě. Ano.

A to je nějaké kurzy nebo tak něco?

No, ony absolvovaly nějaké akreditované kurzy, včetně nějakého vzdělávání, ale to bych se musel podívat do spisů, protože já jsem tady nový, takže... mají kvalifikaci.

Slyšel jste už někdy o oboru sociální pedagogika?

Slyšel, ano.

Znáte ho?

Znám.

Dobře. Víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?

Tak, může, ale zpravidla to řešíme z řad těch pedagogických pracovníků na škole.

Je podle vás pro práci výchovného poradce kvalifikovanější sociální pedagog nebo klasický pedagog?

Podle mě klasický pedagog.

A když tak nějaký důvod?

Tak, má blíž k té, bych řekl, že má blíž k té pedagogické praxi.

A takové ty výchovné problémy co se týče sociálně patologických jevů a tak?

Tak na to máme metodika prevence.

Dobře.

Zvlášť.

Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?

Zatím co jsem tady na škole tak ne.

A přijal byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga, kdyby tady byla ta možnost?

Tak záleží na situaci. Že jo. To se dá těžko takto říct. Momentálně mě ta situace v ničem nijak netíží, protože mám obě dvě kolegyně velice schopné, které se tomu věnují už několik let a jak jsem zjistil, je na ně plně spolehnutí, takže nemám důvod o tom přemýšlet a pokud by ta situace nastala, prostě to by záleželo skutečně na okolnostech.

Ale byl byste ochoten dát...

Ale není, není to jako důvod proč ne, že jo.

Takže byl byste ochoten dát šanci?

Jo, byl, ano jistě.

Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?

Mají. Mají, to už jsem se přesvědčil.

A myslíte si, že by dali přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor? Jestli by se mu třeba měli menší zábrany se mu svěřit s nějakým problémem?

Oni totiž, no, myslím, že ani ne, protože po zkušenostech s některými besedami, tak vím, že mají k těmto našim kolegyním plnou důvěru a že se obrací i v osobních věcech spíše na ně, že je znají dobře a že vědí, že ty informace nebudou nějak zkresleny nebo zneužity a podobně.

Jako třeba, že by je učily, že by... z nějakého předmětu, že by jim to předhazovaly, takže to nehrozí?

No třeba, ano, to nehrozí.

Takže takovou mají důvěru?

Důvěru mají, opravdu.

Tak to je dobře.

To je dobře. Já jsem sám rád, že to takhle funguje.

No protože myslím, že ne na všech školách mají takovou důvěru žáci ve výchovné poradce a že ti výchovní poradce jsou tak, když to tak řeknu, schopní pomoci.

No tady teda, nám to funguje. Musím říct.

Tak to je všechno.

Ano.

PŘÍLOHA P VI: ROZHOVOR Č. 2

Záznam vedeného rozhovoru

Název školy: „ZŠ č. 2“

Počet žáků na škole: 337

Ředitel(ka):

Pohlaví: žena

Věk: 43

Doba působení ve funkci: 10 let

Datum: 1. 3. 2011

Doba začátku rozhovoru: 8: 30

Doba konce rozhovoru: 8: 46

Otázky:

1. Kdo na vaší škole vykonává funkci výchovného poradce?
2. Jakou kvalifikaci má výchovný poradce pro vykonávání této práce?
3. Slyšel(a) jste už o oboru sociální pedagogika?
4. Víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?
5. Je podle vás pro práci výchovného poradce kvalifikovanější sociální pedagog nebo klasický pedagog?
6. Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?
7. Přijal(a) byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga?
8. Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?
9. Dali by podle vašeho názoru žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

Rozhovor:

Takže první otázka: kdo na vaší škole vykonává funkci výchovného poradce?

Paní učitelka, která má dlouholetou praxi. Nemá vzdělání přímo na výchovného poradce, ale má s tím zkušenosti. Učí matematiku a učí člověk a svět práce právě v těch vyšších ročnících.

Takže máte jednoho výchovného poradce?

Mám v podstatě dva. Jeden se zabírá, zaobírá tady tou problematikou výchovného poradce, co se týká volby povolání, to je tady ta paní učitelka. A pak máme výchovnou poradkyni, ona není ani tak jako výchovná poradkyně, ale za..., stará se spíš o děti s vývojovými poruchami učení. Jo? Takže má zase tady tu problematiku výchovného poradenství, z této stránky, a to je speciální pedagožka, zároveň dělá zástupkyni na prvním stupni a má celou agendu všech tady těchto žáků. Takže máme to rozdělený na dvě takové sekce, jakoby.

Dobře. Jakou kvalifikaci má výchovný poradce pro vykonávání té funkce?

Žádnou.

Žádné kurzy nebo tak?

Jenom prostě semináře. Žádný speciální kurz, nemá výchovné poradenství vystudované.

Slyšela jste už o oboru sociální pedagogika?

Ano.

Víte, co obnáší? Já je jeho funkce, úkoly?

Zhruba, zhruba tak jako vím. No.

Víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?

To jsem nevěděla.

Jako kapacitou oboru je Blahoslav Kraus, tak v jeho knize je to také uvedené, že kdekoli v resortu ministerstva školství a tělovýchovy, tam může ...

Jako tím, že jsme vlastně čerpali tady z našich řad kantorů, tak jako jsem se o to ani nezajímala, no.

Je podle vás pro práci výchovného poradce kvalifikovanější sociální pedagog nebo ten klasický pedagog, z těch řad těch učitelů?

To si teda vůbec netroufám posoudit. Já si myslím, že to hlavně musí být člověk, který s těma dětma bude schopen o těch věcech mluvit a kterého i ti žáci v té deváté třídě přijmou. Třeba když teďka mluvím o té volbě povolání, kteří budou ochotni vůbec ho poslouchat a respektovat to, co on jim říká. A stejně tak ... a u toho výchovného poradce, který má na starost spíš ty děti s různými potřebami, speciálními, tak tam si zase myslím, že to musí být opravdu odborník a speciální pedagog. Z toho jsme ho, z toho důvodu jsme to rozdělovali i tu funkci, ty pravomoci.

Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?

Ne.

A přijala byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga? Kdyby tady byla ta možnost?

Kdyby ta možnost byla, proč ne.

Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?

Já si myslím, že ano.

Takže nebojí se, že by třeba to nějak ovlivnilo jeho vztah, že by třeba za ním přišel s nějakým problémem a nějak by to potom ovlivnilo jeho vztah přímo v té výuce? Ten jeho postoj k žákovi? Mají takovou důvěru, že to zůstane v té místnosti?

Oni opravdu s tím výchovným poradcem, který má na starosti tu volbu povolání, ti devátáci a osmáci, oni řeší opravdu hlavně ty věci týkající se výběru další školy. Pokud jsou tu problémy, který děti můžou mít, nějaké problémy doma, nebo se spolužákama, nebo něco takového, tak my máme školní psychologku. A děcka jsou naučený, že přijdou buďto za mnou, přímo jako, nebo za školní psychologkou. Takže to, tady tyto problémy neřeší výchovný poradce. U nás. Vůbec. Kázeňské problémy si v podstatě, buď to zvládnou vyřešit, buď to jsou menší a zvládnou je vyřešit třídní učitelé, a pokud jsou větší, zase jdou rovnou za mnou, ne za výchovným poradcem. Protože já jsem chtěla o těch větších problémech vždycky vědět, být informovaná. A já, buďto to zvládnou s rodiči vyřešit a nebo se obracíme na školní psychologku.

Ta školní psychologka je tady k dispozici kdykoli?

Dvakrát týdně, na telefonu kdykoli. Takže když je nějaký problém, já jí zavolám, domluvíme se.

Já jsem se ještě dívala na stránky vaší školy a máte tam metodika prevence.

Ano?

Tak ten to má... je to stejně ošetřeno jako ten výchovný poradce?

Metodik prevence, v podstatě paní učitelka má vypracovaný celý plán těch preventivních opatření, má ho včleněný do výuky přímo, různé aktivity a stará se o to, aby opravdu to potom v té výuce bylo provedený, bylo probraný, aby všechno to, co je tam neplánované, aby tím jako kdyby tím děti prošly. Jo? A když by se nám zdál někde nějaký problém, zase spíš z oblasti zdraví, jako kdyby, já nevím drogy, naštěstí jsme to tu neměli, ...

...nějaké sociálně patologické jevy?

Ano. Tak prostě spíš se obrátíme na toho metodika prevence. Jestli by to dokázala poznat, jestli se jí ten žák třeba nezdá nějaký divný, takže s tímto problémem bysme se nejdřív obrátili nejdřív na ni a teprve potom bych to řešila zase já dál.

Ještě poslední otázka: Dali by podle vašeho názoru žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor? Někdo, kdo by tady byl třeba celou dobu k dispozici, ale neučil by je a vlastně mohli by za ním přijít kdykoli, nemuseli by se bát, že by to bylo nějak ovlivněno nebo tak?

Pokud by měl na starost ten výchovný poradce asi úplně všechno...

...ano, třeba prevenci, sociálně patologické jevy...

...to znamená prostě všechno tady toto, tak by to bylo asi docela ideální, kdyby nemusel učit a mohl se starat jenom o všechno tady toto a měly by ho ty děti k dispozici kdykoliv a mohly by za ním zajít i s problémem a věděly by, že kdykoli ho prostě někde najdou a to by byl asi ideální stav, že? Ale... Třeba tak jak to funguje u nás, že ty pravomoci máme takhle rozkouskované, že každý se zabývá nějakou jinou problematikou, tak zrovna třeba u toho výchovného poradenství volby povolání si myslím, že je docela dobré, když ten učitel ty deváťáky zná. Zná je z té výuky, zná jejich projevy chování, zná jejich schopnosti, protože je dokáže líp nasměrovat, jo? Jako...

...poradit, kam se ubírat.

...přece jenom jim poradí: třeba toto, prosím tě, si nevybírej, vůbec ti tady třeba tento směr nevyhovuje, nejde ti to, když ti nejde matematika, proč chceš jít studovat třeba takovýto obor, jo? Takže to si zase myslím, že je lepší, když je to kantor, který jako je zná.

Tak já mám všechny otázky hotové. Jestli chcete ještě něco dodat k tomu tématu?

Nevím, z jakého směru to chcete zpracovávat, takže nevím, co by vás k tomu zajímalo.

Já tak nějak... my jako sociální pedagogové máme sice mnoho možností, kam jít pracovat.

Ano.

Ale je tady ten problém, že ta místa pro nás třeba nejsou vytvořená. Např. fakulta v Brně, co se zabývá sociální pedagogikou, má záměr, jakoby směřují návrh, aby byl ve škole přímo funkce sociální pedagog, ale bohužel neuspěli zatím, tak jako...

Že by potom sociální pedagog, který by byl ve škole, vlastně mohl plnit tu funkci jak výchovného poradce, tak metodika prevence, všeho.

Všechny ty funkce, co se týče prevence atd.

Já si myslím, že by to bylo i docela rozumný nápad. Musela by to potom být opravdu osoba, která ale nebude už učit, protože by to nestíhala. Teďka vlastně nechtějí, aby se kumulovaly i funkce, že jo? Nejsou moc rádi, když vidí, že výchovný poradce je zároveň metodik prevence, že jako to není fajn, že by to mělo být rozdělené. Já si myslím, že taky je hrozně důležitý jak ta škola má tu strukturu vytvořenou, jaký má podmínky, my třeba máme z těch

337 žáků 52 integrovaných, jo? S nějakýma prostě problémama, takže je opravdu, jako mám přímo speciálního pedagoga, který se tím zabývá a jako má všechny tady ty děti, ví o těch vadách, o těch problémech a je na to odborník. Mě by se třeba líbilo, kdyby na škole taková osoba byla a měla zkušenosti nebo měla blíž k tomu školnímu psychologovi, tak jak se uvažovalo, že by na školách měli být psychologové, to si myslím, že by bylo dobře, nemusel by to být přímo kvalifikovaný přím psycholog, ale osoba, která by měla k tomu aspoň blízko, klidně možná ta sociální pedagogika, proč ne? Na které by se člověk mohl obrátit, když je problém v hodině, že by si mohl ten člověk vlastně odvést třeba problémového žáka, mohl by mu buď pomoci, nebo zklidnit, když je ten problém, třeba co se týká hyperaktivity, chování, aby to dítě nenarušovalo výuku, že by mohl tady těm dětem, co potřebují se nějakým způsobem vybit, třeba o přestávce, že by se jim mohl věnovat, že by si je mohl vzít, mohli by si spolu třeba něco zahrát nebo naopak zklidňovací, nějaké harmonizační cvičení, že toto je osoba, která hodně chybí na těch školách dneska a to bych určitě uvítala, protože to musí být člověk, který tu bude vlastně opravdu celou tu vyučovací dobu. Nám se třeba podařilo v rámci grantu, máme tu letos asistentku, na půl úvazku, čtyři hodiny denně, která je vlastně volně k dispozici učitelům, takže oni si ju berou tam třeba k problémovému žákovi, tam si ji vezmou třeba do třídy, která je přeplněná a potřebují tam ruku navíc, tam si ji vezmou k někomu, kdo nestíhá, tam zase k někomu, kdo má poruchy chování, je to vynikající, protože když je tam ještě jedna osoba navíc, tak třeba takové problémové dítě, jednat mu pomůže a jednak netrpí ten zbytek té třídy, což je dneska docela dost velký problém ve školství. Mluví se pořád o integraci, integrujme děti, integrujme děti, ano, spousta dětí jde integrovat, měli jsme tu nevidomé chlapce, dva už prošli naší školou, šli integrovat, samozřejmě, máme tu se zbytky zraku chlapečka, jde integrovat, ale pokud to dítě má poruchy chování takové, že narušuje výuku, tak podle mě toto je absolutně nevhodné, integrovat tyto děti a pořád se to po těch základních školách chce. Takže toto, mít tu osobu, která by prostě měla nějaký svůj prostor, měla by ho třeba vybavený i třeba pomůckami, já nevím žíněnkama, čímkoli, relaxačníma pomůckami, a mohla by si tyto děti vzít a třeba je zklidnit a nebo naopak přijít do výuky a zase někomu pomoci, tak to by bylo úplně fantastický. A klidně by to mohl být sociální pedagog.

Tak to spolužáci určitě rádi uslyší. Tak jo. Děkuju moc.

PŘÍLOHA P VII: ROZHOVOR Č. 3

Záznam vedeného rozhovoru

Název školy: „ZŠ č. 3“

Počet žáků na škole: 870

Ředitel(ka):

Pohlaví: muž

Věk: 45

Doba působení ve funkci: 5 let

Datum: 2. 3. 2011

Doba začátku rozhovoru: 10:00

Doba konce rozhovoru: 10:17

Otázky:

10. Kdo na vaší škole vykonává funkci výchovného poradce?
11. Jakou kvalifikaci má výchovný poradce pro vykonávání této práce?
12. Slyšel(a) jste už o oboru sociální pedagogika?
13. Víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?
14. Je podle vás pro práci výchovného poradce kvalifikovanější sociální pedagog nebo klasický pedagog?
15. Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?
16. Přijal(a) byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga?
17. Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?
18. Dali by podle vašeho názoru žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor?

Rozhovor:

Takže první otázka: Kdo na vaší škole vykonává funkci výchovného poradce?

Je to žena, je to pedagogický zaměstnanec se sníženým úvazkem

Jeden z pedagogů?

Ano jeden z pedagogů. Má snížený pedagogický úvazek o čtyři vyučovací hodiny, takže má povinnosti přímé s dětma osmnáct hodin a čtyři hodiny se věnuje tady této práci.

Jakou kvalifikaci má výchovný poradce pro vykonávání této funkce?

Absolvoval školení v rozsahu 250 hodin na pedagogické fakultě v Olomouci.

Slyšel jste už o oboru sociální pedagogika?

Slyšel.

Takže znáte, čím se zabývá?

Vím, čím se zabývá. Ano, slyšel.

A víte, že funkci výchovného poradce může vykonávat i sociální pedagog?

Vím o tom, že by mohl tu funkci vykonávat, ale nejsem této variantě nějak moc nakloněný, protože 90% práce toho výchovného poradce je ohledně věcí pedagogických, a tady ty sociální záležitosti, ať jsou to různé znevýhodněné skupiny a tak dál, jsou v menším rozsahu, určitě. Takže pro nás, nebo pro mě, je výhodnější, když je to klasický pedagog.

A když teda uvážíme, že znáte ten obor sociální pedagogika, tak je podle vás pro práci výchovného poradce kvalifikovanější sociální pedagog nebo klasický pedagog? Když to vezmeme obecně i s těmi sociálně patologickými jevy, se kterými se může vlastně žák setkat na základní škole.

Řeknu to takto: Pro ten chod školy by bylo ideální, kdyby tam mohli pracovat dva lidé. Na větší úvazek bych určitě chtěl toho klasického pedagoga a na ten menší bych chtěl tady tohoto zaměstnance, jo? Že by ta práce byla částečně rozdělena spíše na pedagogickou a spíše na tady tuto oblast.

Ještě se zeptám, na některých školách je metodik prevence.

Metodika prevence určitě máme. Má spíš na starosti vyloženě organizaci různých přednášek, školení pro děti ohledně sociálně patologických jevů a tak dál. Tam je už na začátku plán práce tady tohoto zaměstnance a ten se dodržuje. Všechny třídy chodí na ty přednášky, které on vybere, chodí se školit, tento člověk zve odborníky, kteří vyloženě navštěvují problematické třídy a tak dál.

Přišel někdy žádat o místo výchovného poradce sociální pedagog?

Vyloženě že by někdo šel pracovat do školství a žádal o místo výchovného poradce, tak to se ještě nestalo. Nepřišel.

A přijal byste na místo výchovného poradce sociálního pedagoga? Kdyby se teda jako, že jestli byste byl ochoten dát šanci.

No ta věc má ještě řadu dalších problémů, protože velkou roli v tom samozřejmě hrají finance, jo? Ten sociální pedagog mi nebude provádět přímou výchovnou práci s dětmi a já ho budu platit z peněz, které mám, vlastně nebo jsou vyčleněny pro učitele, takže je to vlastně otázka i finanční. Pokud bych dostal zvlášť peníze na tohoto člověka, tak bych byl ochoten ho zaměstnat. Pokud nedostanu zvlášť peníze, z kterých ho budu platit, tak ho nezaměstnám. Je to věc stejná jako u psychologů, kteří teď na některých školách fungují, pokud se seženou peníze z nějakého grantu a podobně, tak ty školy ho mají a platí si ho, ale... A vy máte školního psychologa? K dispozici?

Ne, nemáme, protože v době, kdy jsme o to žádali, tak třeba ministerstvo školství tento projekt už mělo stopnutý. Teď ten psycholog se dá platit, nějak částečný úvazek, z těch šablon Evropské unie Peníze školám, tam je jedna kategorie, z které se dá platit tady tento psycholog.

Mají podle vašeho názoru žáci důvěru ke stávajícímu výchovnému poradci?

To je trošku těžká otázka, protože s výchovným poradcem z 90% přichází do styku děti, které mají nějaký problém, kázeňský, jakýkoli. A ten výchovný poradce je ten, který vyšetří ten daný problém a snaží se tomu člověku, tomu žákovi vysvětlit, že tímto způsobem to nepůjde. Jsou to většinou organizátoři šikany a podobně, takže jako tato skupina určitě k tomu výchovnému poradci nemá důvěru, protože je to někdo, kdo je vyšetřuje, kdo jim dělá problémy, zve si jejich rodiče, takže tady je to strašně takový, jakože na vázkách. Já k tomu výchovnému poradci důvěru mám, protože vím, že on tu svoji práci dělá ku prospěchu dětí, což ony nechápou, dělá to ku prospěchu rodičů, což ty děti taky nechápou, a dělá to ku prospěchu školy, jo? Takže tato skupina těch dětí určitě, pro ně je to nedůvěryhodná osoba, jo, výchovný poradce. Pro děti, které s ním nepřijdou do styku, těch je většina, naštěstí, ale ti ho berou, protože sami mají problém s žáky, kteří k tomu výchovnému poradci chodí. On jim vlastně jakoby, ne přímo, ale pomáhá, jo? Zbavuje je závi..., že někdo je bude šikanovat, tak on je ten výchovný poradce ten člověk, který je tohoto problému může zbavit, jo? Takže spíš k němu mají důvěru ti, kteří ho nepotřebují.

A kdyby třeba měl žák nějaké osobní problémy, problémy doma, tak měl by jako důvěru...?

Všechno je to obráceno tady k tomu výchovnému poradci, jo? Jsou případy, je jich málo, protože děti se většinou nechtějí dělit o problémy, které mají doma, hlavně třeba jsou to problémy kolikrát v dnešní době finanční. Pořádáte zájezd, pořádáte divadlo, pořádáte kino a stává se prostě, že... je jich málo těch dětí, ale jsou to děti, které si třeba toto nemů-

žou dovolit. Pro ně je toto problém. Přiznat před spolužáky, prostě maminka mi ty dvě stovky na zájezd nedá, jo? Takže toto jsou jedny problémy, který on se snaží vyřešit nějakým způsobem tak, aby se tomu dítěti pomohlo, funguje tady sdružení SRPDŠ a tak dál. Přátel školy, sdružení rodičů, z kterých se třeba dá čas od času zafinancovat tady ten problém toho dítěte. Jemu to pomůže na nějakou dobu, nedá se to dělat, že ta rodina nic neřeší a pořád spolíhá na tohle. Takže jednou tomu dítěti pomoci můžeme, jednou, dvakrát, jo? Takže toto jsou jeho problémy, potom samozřejmě jsou to problémy, které řeší, jiného charakteru, rodiče se rozvádí, ty děti neví, protože tatínek jim říká něco, maminka jim říká něco, takže i v těchto případech třeba ten výchovný poradce pomůže. A potom jsou to problémy stěhování, sem tam někdo doma dostane, takže ten výchovný poradce i tohle musí řešit, pokud se prokáže, že to dítě je nějaký s modřinama a tak dál, to většinou vyzorují učitelky. Takže tyto děti se zvou k tomu výchovnému poradci a nějakou slušnou formou my tomu dítěti se snažíme pomoci. Samozřejmě většinou je tam to nahlášení na ten OSPOD, na oddělení...

Znám.

péče o dítě... Ale snažíme se mu prostě pomoci, jednáme s tou rodinou, máte problém, a tak dál, takže on řeší obrovský množství problémů, které stoprocentně se mu do těch čtyř hodin, které na to má vyčleněné na týden nevejdou. Jsou to všechny integrace s poradnou, práce asistentů pedagoga, to všechno je na tom výchovném poradci. Skoro bych řekl, že je to až práce jako nevděčná a nedoceněná, jo? Prostě. A to jsme velká škola, kde ty čtyři hodiny jsou maximum, které se mu, tomu výchovnému poradci dají snížit z úvazku. Malé školy, je pravda že třeba těch problémů je tam míň, ale tam ten výchovný poradce má staženo, stažený třeba jenom dvě hodiny, jo? Takže spíš je to, musí to být zapálený učitel, musí mít rád děti, ten, co to chce dělat.

A poslední otázka: Dali by podle vašeho názoru žáci přednost tomu, aby byl výchovný poradce někdo mimo učitelský sbor? Někdo, kdo by byl třeba k dispozici ve škole, děti by ho znaly, ale neučil by je.

No to je spíš případ těch psychologů, kteří jako teď jsou tak jako nějakým způsobem začleňováni do těch škol. Jo? Asi je otázka, co by ten výchovný poradce řešil. Pokud jsou to problémy pedagogického rázu tak ten člověk, který je mimo školu, byť má nějaký zkrácený úvazek na té škole, že je tady třeba, já nevím, jedno dopoledne, tak on prostě se do těch problémů nedostane, jo? Ten výchovný poradce je v kontaktu s třídním učitelem, zná tu třídu, jako ten náš klasickej, zná tu třídu, zná učitele a je to daný i nějakou takovou osobní

důvěrou k tomu člověku. Ti lidé si to řeknou mezi sebou, toto dítě se mi zdá, že je takový a makový a potřebovalo by toto a toto. Nevím, jestli někdo zvenčí, který je tady jeden půlden, si získá důvěru jak těch učitelů, tak těch dětí. Jo? Aby to pro ně nebyl zase vyloženě cizí člověk, je to o dlouhodobé nějaké práci, určitě by to nefungovalo během roku. Prostě ten člověk by se tady musel pohybovat v tom prostředí delší dobu, jo? Což samozřejmě by šlo udělat, ale myslím si, že vhodnější je, když je to kmenový zaměstnanec školy než že je to někdo zvenčí, který sem jenom přichází.

Ale já jsem myslela, jakože ne jenom že by přišel třeba jenom na půl týdne, ale že by tady byl opravdu k dispozici celý týden.

Jo jako takto. A byl to nepedagog?

(souhlas)

Na to deset lidí bude mít jiný názor, mě osobně se tato varianta nelíbí.

Ne mě jde třeba o to, že žáci, že třeba je ten výchovný poradce někdo, kdo je učí, řekněme z českého jazyka a jestli by třeba neměli trochu problém za ním zajít s, jako s tím, že ho berou jako učitele a že by se třeba báli, že by se změnil nějak ten jeho vztah a to chování k němu, kdyby se mu svěřil s nějakým problémem. Že by se to odráželo.

Jako vždycky se může stát, že ten výchovný poradce má nějaký antipatie k tomu žákovi, nelíbí se mu jeho chování a tak dál, ale v tom je třeba ta moje role, že já musím vybrat člověka, o kterém vím, že se přes tyto problémy dokáže přenýst, jo? Že by' ho tam bude o přestávce mít jako člověka, který tady organizuje šikanu, tak se to prostě nesmí přenýst do toho, že za hodinu ho bude učit z matematiky, a protože vím, že je to šikanista, budu mu dávat pětky, toto se právě musí odbourat, jo? Toto prostě nesmí nastat. V té třídě je to jeden z pětadvaceti a je úplně stejný, má tam stejné postavení jak jedničkář, kterej je hodnej, nikdy nic neudělá. Prostě, je to trošku jinak. Nesmí si dovolit nějaký dva pohledy na jedno dítě. Musí ho brát jako každého žáka.

Tak já mám otázky vyčerpané, tak jestli byste chtěl něco dodat k tomu tématu, jestli vás něco napadá.

Napadá... Problém je, že neexistuje nějaký jednotný přístup, co by měl všechno ten výchovný poradce splňovat. V jednom období se řekne: ano, stačí vám 250 hodin studia zakončených nějakou prací, přijde někdo jiný na ministerstvo a tak dál, na odbory, které toto organizují v rámci ministerstva, a řekne: no jo, ale nám se to nelíbí, těch 250 hodin nestačí a on by měl ještě mít 100 hodin z psychologie, jo? Takže tady by bylo potřeba ujednotit ty pravidla a potom by se třeba i tady ti lidé, tady s tím vzděláním, o kterým mluvíme, dostali

třeba dřív do škol. A aby tam bylo ucelené pravidlo a aby třeba to ministerstvo vyložene dalo peníze, toto je na psychologa nebo na výchovného poradce, ať už má jakékoli vzdělání. Já třeba si dovedu představit, že na škole, taková jako je naše, by výchovný poradce učil půlku úvazku, třeba jedenáct hodin, a zbytek toho úvazku by se věnoval tady této činnosti, protože těch 870 dětí, co tady je, tak určitě je to rozdíl se školou, která má 200 dětí nebo 150. My jsme jako po této stránce gigant.

No jste největší škola, se kterou dělám rozhovor.

Tak jsme určitě, ve Zlínském kraji jsme stoprocentně. Myslím si, že mezi deseti v České republice určitě jsme. Jako větších škol moc není. Tak to je vše.

Tak já vám moc děkuju.